

MAHISA SATAKAM, PADARA VINDA SATAKAM,
STUTI SATAKAM, MANDASMITA
SATAKAM, KATAKSMI
SATAKAM.

EDITED

BY

PANDIT JIBANANDA VIDYASAGARA B. A.

CALCUTTA :

PRINTED AT SATYA PRESS

1974.

*To be had from Pandit Jibananda Vidyasagara B. A.
Superintendent, Free Sanskrit College of Calcutta.*

पिण्डतकुलतिलक-पूज्यपाद श्रीमत् तर्कवाचस्पति
पाद-प्रणीत-प्रकाशित-पुस्तकान्येतानि

१	आशुबोध व्याकरणम्	...	३।
२	धातुरूपादर्शः	...	२
३	शब्दस्तोम-महानिधि [संस्कृत अभिधान]		१०
४	सिद्धान्तकौमुदी—सरलाटोकासहिता	...	१
५	सिद्धान्तविन्दुसार [वेदान्त]	...	॥
६	तुलादानादिपद्धति [वङ्गाक्षरैः]	...	४
७	गयाश्राद्धादिपद्धति	...	१
८	शब्दार्थ रत्न	...	॥।
९	वाक्यमञ्जरी [वङ्गाक्षरैः]	..	।
१०	छन्दोमञ्जरी तथा वृत्तरत्नाकर—सटीक		॥=
११	वेणुसंहार नाटक—सटीक	..	१
१२	सुद्राराक्षस नाटक—सटीक	..	१॥
१३	रत्नावली	..	॥।
१४	मालविकाग्निमित्र—सटीक	...	१॥
१५	धनञ्जय विजय—सटीक	..	।
१६	महावीरचरित	...	१॥
१७	साङ्ख्यतत्त्वकौमुदी—सटीक	...	२
१८	वैयाकरणभूषणसार	...	॥।
१९	लौलावती	...	॥।
२०	वीजगणित	...	१
२१	शिशुपालवध—सटीक	...	६.
२२	किरातार्जुनीय—सटीक	...	२॥
२३	कुमारसम्भव—पूर्वखण्ड स्तौक	...	१
२४	कुमारसम्भव—उत्तरखण्ड	...	॥
२५	अष्टकम् पाणिनीयम्	...	॥।
२६	वाचस्पत्यम् [संस्कृत बृहत्सिन्धुसहितम्]	...	६०
२७	कादम्बरी—सटीक	...	४
२८	राजप्रशस्ति	...	=
२९	अनुमानचिन्तामणि तथा अनुमानदोषिति		४

शतकावलिः ।

॥ हरिः श्री ॥ स्तुतिशतकं ॥ श्री ॥

॥ १ ॥

पाण्डित्यं परमेश्वरि स्तुतिविधौ नैवाश्रयन्ते गिरां
वेरिञ्चयान्यपि गुम्भनानि विगलत् गर्वाणि शर्वाणि ते ।
स्तोतुं त्वां परिफुल्लनीलनलिनश्यामाक्षि कश्चाक्षि मां
वाचालीकुरुते तथापि नितरां त्वत्पादमेवादरः ॥ १ ॥
तापिच्छप्तवक्त्रद्विषे तनुभृतां दारिद्रमुद्राद्विषे
संसाराख्यतमोमुषे पुररिपोर्वामाङ्गसीमाजुषे ।
कम्पातीरमुपेगुषे कवयतां जिह्वाकुटो जग्म्वे
विश्ववाणपुषे नमोस्तु सततं तस्मै परं ज्योतिषे ॥ २ ॥
ये सन्ध्यारुणयन्ति शङ्करजटाकान्तारचन्द्रार्भकं
सिन्दूरन्ति च ये पुरन्दरवधूसीमन्तसीमान्तरे ।
पुण्यं ये परिपक्वयन्ति वसतां काञ्चीपुरे माममी
पायासुः परमेश्वरप्रणयिनीपादोद्भवाः पांसवः ॥ ३ ॥
कामाङ्गस्वरपूर्णया शशिरुचा कम्प्रस्मितानां त्विषा
कामारेरनुरागसिन्धुमधिकं क्लृप्तोऽलितं कुर्वती ।

कामाक्षीति समस्तसज्जननुता कल्याणदात्री नृणां
 कारुण्याकुलमानसा भगवती कम्पातटे जृम्भते ॥ ४ ॥
 श्यामा का चन चन्द्रिका त्रिभुवने पुण्यात्मनामानने
 सौमाशून्यकवित्ववर्षजननी या कापि कादम्बिनौ ।
 प्यरारातिमनोविमोहनविधौ काचित्तमःकन्दली
 कामाख्याः करुणाकटाक्षलहरौ कामाय मे कल्पताम् ॥ ५ ॥
 कामाक्षोणपराक्रमप्रकटनं सम्भावयन्ती दृशा
 श्यामा क्षीरसहोदरस्मितरुचिप्रक्षालिताशान्तरा ।
 वामाक्षीजनमौलिभूषणमणिर्वाचां परा देवता
 कामाक्षीति विभाति कापि करुणा कम्पातटिन्यास्तटे ॥६॥
 ऐश्वर्येन विरुध्यते हरतनौ दम्भावपुभावुकं
 रेखा यत्कचसोन्निशेखरदयां नैशाकरोगाहते ।
 औन्नत्यं मुहुरेति येन स महान् मेनासखस्मानुमान्
 कम्पातीरविहारिणा सुकृतिनस्तेनैव धाम्ना वयम् ॥ ७ ॥
 प्रौढध्वान्तकदम्बके कुमुदिनौ पुण्याङ्कुरन्दर्शयन्
 ज्योत्स्नासङ्गमनेपि क्षोपि मिथुनस्मिन् ससुद्धावयन् ।
 काञ्चिन्दीलहरौदशां प्रकटयन् कम्पात्रभस्यङ्गतां
 काञ्चिन्नेत्रमहोत्सवोविजयते काञ्चोपुरे शूलिनः ॥ ८ ॥
 तद्ग्राहीनतमालनीलसुषमातारुखलीलागृहैः
 तारानाथकिशोरलाञ्छितकचैः ताम्भारविन्देक्षणैः ।
 मत्कं संस्क्रियतां मनोमनसिजप्रागल्भ्यनाडीन्वमैः
 कम्पातीरचरैर्वनस्तनभरैः पुण्याङ्कुरैश्शाङ्करैः ॥ ९ ॥

नित्यं निश्चलतामुपेत्य मरुतां रक्षाविधिं पुष्णती
 तेजस्त्रयपाटवेन किरणानुष्णद्युतेर्मुष्णती ।
 काञ्चीमध्यगतापि दीप्तिजननी विश्वान्तरे जग्भते
 काच्चिच्चित्रमहो स्मृतापि तमसां निर्वापिका दीपिका ॥१०॥
 कान्तैः केशरुचां च यैः भ्रमरितं मन्दस्मितैः पुष्पित
 कान्तया पल्लवितं पदाम्बुरुहयोर्नेत्रत्विषा पत्रितम् ।
 कम्पातीरवनान्तरं विदधती कल्याणजन्मस्थली
 काञ्चीमध्यमहामणिर्विजयते काचित् कृपाकन्दली ॥ ११ ॥
 राकाचन्द्रसमानकान्तिवदना नाकाधिराजस्तुता
 सूकानामपि कुर्वती सुरधुनीनीकाशवाग्वैभवम् ।
 काञ्चीनगरी विहाररसिकाशोकापहन्वी भता
 मेका पुण्यपरम्परा पशुपतेराकारिणी राजते ॥ १२ ॥
 जाता शीतलशैललस्युक्ततिनां दृश्या परा देहिनां
 लोकानां क्षणमात्रसंस्मरणतस्म्यन्तापविच्छेदिनी ।
 आश्चर्यं वत खेलनं वितनुते नैश्चल्यमाविभ्रती
 कम्पायास्तटसीम्नि कापि तटिनी कारुण्यपाद्योमयी ॥१३॥
 अक्षोश्च स्तनयोः श्रिया श्रवणयोः बाह्वोश्च सूनस्रुशी-
 रूत्तसेन मुखेन च प्रतिदिनं द्रुह्यन् पयोजन्मने ।
 माधुर्येण गिरां गतेन मृदुना हंसाङ्गना क्लीपयन्
 काञ्चीसीम्नि चकास्ति कोपि कविता सन्तानवीजाङ्कुरः ॥१४॥
 खण्डं चान्द्रमसं वतंसमणिशं काञ्चीपुरे खेलनं
 कालेयच्छवितस्कारीन्तनुहृदिं कर्णे जवे लोचने ।

तारुण्योष्णनखम्पचस्तनभरौ जङ्घास्फुरत्कुन्तलं
 भाग्यं देशिकसञ्चितं तव कदा सम्पाद्येदम्बिके ॥ १५ ॥
 तन्वानन्निजकेलिसौधसरणिं नैमर्गिकाणां गिरां
 केदारं कविमल्लसक्तिहरीं मस्यश्रियं गाञ्चतम् ।
 अंहोवञ्चनचक्रकिञ्चन भजे काञ्चीपुरीमण्डन
 पर्यायच्छविपाकशासनमणेः पौष्पैषवं पौरुषम् ॥ १६ ॥
 आलोके मुखपङ्कजे च दधती सौधाकरीं चातुरीं
 चूडालङ्घ्यमाणपङ्कजवनीवैराकरप्रक्रिया ।
 मुग्धस्मेरमुखी घनस्तनतटी मूर्च्छालमध्याञ्चिता
 काञ्चीसौमनिकामिनो विजयते काचिज्जगन्नोहिनी ॥ १७ ॥
 यस्मिन्नश्वभवत्कटाक्षरजनी मन्देपि मन्दस्मित-
 ज्योत्स्ना संस्रपिता भवद्यभिमुखी तं प्रत्यहो देहिनम् ।
 द्राचामाक्षिकमाधुरी मदभरव्रीडाकरी वैखरो
 काभाक्षि स्वयमातनोत्यभिसृतिं वामेक्षणे तक्षणात् ॥ १८ ॥
 कालिन्दौजलकान्तयस्मितरुचिस्वर्वाहिनी पाथसि
 प्रौढध्वान्तरुचः स्फुटाधरमहालौहित्यसन्धरोदये ।
 माणिक्योपलकुण्डलांशुशिखिनिव्यामिश्रधूमश्रियः
 कल्याणैकभुवः कटाक्षसुषमाः कामाक्षि राजन्ति ते ॥ १९ ॥
 कलकलरणत्काञ्ची काञ्चीविभूषणमालिका
 कचभरलसञ्चन्द्रा चन्द्रावतंससधर्मिणी ।
 कविकुलगिरः श्रावं श्रावं मिलत्यलकाङ्कुरं
 विरचितशिरःकम्पा कम्पातटे परिशोभते ॥ २० ॥

सरसवचसां वीची नीचीभवन्मधुमाधुरी
 भरितभुवना कीर्त्तिमूर्त्तिर्मनीभवजित्वरी ।
 जननि मनसो योग्यं भोग्यं नृणां तव जायते
 कथमिव विना काञ्चीभूषे कटाक्षतरङ्गितम् ॥ २१ ॥
 भ्रमरितसरितकूलोनीलोत्पलप्रभया
 भयानतजनतमः खण्डीतुण्डीरसौन्धि विजृम्भते ।
 अचलतपसामेकः पाकः प्रमूनशरासन-
 प्रतिभटमनोहारो नारीकुलैकशिखामणिः ॥ २२ ॥
 मधुरवचसोमन्दस्मिरामतङ्गजगामिनस्तर्कणि
 मजुषःस्तापिच्छाभाः तमःपरिपन्थिनः ।
 कुचभरनताः कुर्युर्भद्रङ्गरङ्गविलोचनाः ।
 कलितकरुणाः काञ्चीभाजः कपालि महोत्सवाः ॥ २३ ॥
 कमलसुप्रमाकञ्जारोहे विचक्षणवीक्षणाः
 कुमुदसुकृतक्रीडाचूडालकुन्तलबन्धुराः ।
 रुचिररुचिभिस्तापिच्छश्रोत्रप्रपञ्चनचञ्चवः
 पुरविजयिनः कम्पातीरे स्फुरन्ति मनोरथाः ॥ २४ ॥
 कलितरतयः काञ्ची लीलाविधौ कविमण्डली
 वचनलहरी वासन्तीनां वसन्तविभुतयः ।
 कुशलविधये भूयासुर्मै कुरङ्गविलोचनाः
 कुसुमविशिखारातिरक्षणां क्लृप्तहलयिभ्रमाः ॥ २५ ॥
 कवलिततमः काण्डास्तुण्डीरमण्डलिमण्डना
 स्मरसिजननीसन्तानानामरन्तुदशेखराः ।

नयनसरणेनेदीय्यांसः कदानुभवन्ति मे
 तरुणजलदश्यामाश्रयोस्तपःफलविभ्रमाः ॥ २६ ॥
 अचरममिषुन्दीनं मीनध्वजस्य मुखश्रिया
 सरसिजभुवोयानं स्नानं गतेनच मञ्जना ।
 त्रिदशसदसामन्नं खिन्नं गिरा च वितन्वती
 तिलकयति सा कम्पातीरं त्रिलोचनसुन्दरी ॥ २७ ॥
 जननि भुवने चङ्गम्यऽहं कियन्तमनेहसङ्गु
 पुंरुषकरभ्रष्टैर्दुष्टैर्धनैरुदरभ्रारिः ।
 तरुणकिरणे तन्द्राशून्ये तरङ्गथलोचने नमति मयि ते
 किञ्चित् काञ्चीपुरी मणिदीपिके ॥ २८ ॥
 मुनिजनमनःपेट्नीरलं स्फुरत्करुणानदी
 विहरणकलागीहं काञ्चीपुरी मणिभूषणम् ।
 जगति महतो मोहंव्याधेर्नृणां परमौषधं
 पुरहृत्पृष्ठां साफल्यं मे पुरः प्रतिजृम्भताम् ॥ २९ ॥
 मुनिजनमनोधान्नेधान्ने वचोमयजाङ्गवी
 हिमगिरितटप्राग्भाराय स्थिराय परात्मने ।
 विहरणजुषे काञ्चीदेशे महेश्वरलोचन-
 त्तयसरसक्रीडासौधाङ्गणाय नमोनमः ॥ ३० ॥
 मरकतरुचां प्रत्यादेशं महेश्वरचक्षुषा
 ममृतलहरीपूरम्पारम्भवाख्यपयोनिधेः ।
 सुचरितफलं काञ्चीभाजी जनस्य पचेलिमं
 हिमशिखरिणो वंशस्यैक वतंसमुपास्महे ॥ ३१ ॥

प्रणमनदिनारम्भे कम्पानदी सखितावके
 सरसकवितोन्मेषः पूषास्तां समुदञ्चति ।
 प्रतिभटमहाप्रौढप्रौढत्कवीशकुमुद्वतीं
 नयति तरसा निद्रामुद्रां नगेश्वरकन्यके ॥ ३२ ॥
 शमितजङ्घिमारम्भा कम्पातटी निकटे
 चरीनिहतदुरितस्त्रीमासीमाञ्चमुद्रितकुन्तला ।
 फलितसुमनीवाञ्छा पाञ्चायुधी परदेवता
 सफलयतु मे नेत्रे गोत्रेश्वरप्रियनन्दिनी ॥ ३३ ॥
 मम तु धिषणा पीडया जाडयातिरेक कथं त्वया
 कुमुदसुषमामेत्री पात्रीवतसितकुन्तला ।
 जगति शमितोत्कम्पा कम्पा नदीनिलशम्भ्वी
 श्रयति हि गलत्चन्द्रा चन्द्रावतंससधर्मिणी ॥ ३४ ॥
 परिमलपरीपाकोद्रेकं पयोमुचि काञ्चने
 शिखरिणि पुनर्द्विधीभावं शशिन्यरुणातपम् ।
 अपिच जनयन् कम्बोर्लक्ष्मीमनम्बुनि कोप्यसौ
 कुसुमधनुषः काञ्चोदेशे चक्रास्ति पराक्रमः ॥ ३५ ॥
 पुरदमयितुर्वामोत्सङ्गस्थलेन रसत्रया
 सरसकविताभाजां काञ्चोपुरोदरसौमया ।
 तटपरिसरैर्निहाराद्वैर्वचोभिरकृतिमैः
 किमिव न तुलामस्मत्चेतो महेश्वरि गाहते ॥ ३६ ॥
 नयनयुगलीमस्माकीनाङ्गदानुफलेग्रहिं
 विदधति गती व्याकुर्वाणा गजेन्द्रचमत्क्रियां ।

मरकतरुचोमाहेशाघनस्तननस्त्रिताः

सुकृतविभवाः प्राञ्चः काञ्चीवतंसधुरन्धराः ॥ ३६ ॥

मनसिजयशःपारम्यश्च मरन्दयरो सवाक्

कविकुलगिरां कन्दं कम्पानदीतटमण्डनम् ।

मधुरललितं मत्कञ्चुर्मनीषिमनोहरं

पुरविजायनस्त्वस्वं तत्परस्करुते सदा ॥ ३७ ॥

शिथिलिततमोलीलां नीलारविन्दविलोचनां

दहनविलसत्फालां श्रीकामङ्कोटिसुपाम्भहे ।

करधृतलसच्छूलाङ्गालारिचिन्तमनोहरां

मनसिकृतसस्त्रीलां लोलालकामलिकेक्षणाम् ॥ ३८ ॥

कलालीलाशालान्तविकुलवचः कैरववरो

शरज्रोत्स्राधारा शशधरशिशुस्नाध्यमकुटी ।

पुनीते नः कम्पापुलिनतटसौ हार्दतरला

कदा चक्षुस्मार्गं कनकगिरिधानुष्कमहिषी ॥ ४० ॥

नमोस्तुानस्त्रेभ्यस्तनगरिमगर्वेण गुरुणा

दधानेभ्यश्चूडाभरणममृतस्यन्दिशिशिरम् ।

सदावास्तव्येभ्यस्त्वविधभुवि कम्पाख्यसरितः

यशोव्यापारेभ्यस्त्वुक्तविभवेभ्योरतिपतेः ॥ ४१ ॥

असूयन्ती काचिन्दरकतरुचेर्नाकिमकुटी

कदम्बं चुम्बन्ती नखकिरणचन्द्रांशुपटलैः ।

तमोमुद्राङ्घ्रिद्रावयतु मम काञ्चीनिलयना

हरोक्षङ्गश्रीमन्मण्डिगृहमहादीपकलिका ॥ ४२ ॥

अनाद्यन्ता काचित् सुजननयनानन्दजननी
 निरुन्धाना कान्तीं निजरुचिविलासेर्जलरुचाम् ।
 स्मरारेस्तारव्यं मनसि जनयन्ती स्वयमहो
 गलत्कम्पाशम्पापरिलसति कम्पापरिसरे ॥ ४३ ॥
 सुधाडिण्डीरश्रीस्मितरुचिषु तुण्डीरविषयं
 परिष्कृ,र्वाणामौ परिहसितनीलोत्पलरुचिः ।
 स्तनाभ्यामानम्ना स्तवकयतु मे काङ्क्षिततरुं
 दृशामैशानीनां सुकृतफलपाण्डित्यगरिमा ॥ ४४ ॥
 कृपाद्रोणी धारा कृपणधिषणानां प्रणमतां
 निहन्ती मन्तापं निगममकुटोत्तंसकलिका ।
 परा काञ्चीलीलापरिचयवती पर्वतसुता
 गिरान्नीवीदेवी गिरिशपरतन्त्रा विजयते ॥ ४५ ॥
 कवित्वश्रीकन्दासुकृतपरिपाटी हिमगिरे
 विधात्री विश्लेषां विषमशरवीरध्वजपटी ।
 सखी कम्पानदाः पदहसितपाथोजयुगलौ
 पुराणी पायान्नः पुरमथनसाम्राज्यपदवी ॥ ४६ ॥
 दरिद्राणा मध्ये दरदलिततापिच्छसुषमा
 स्तनाभोगल्लान्तास्तरुणहरिणाङ्गाङ्कितकचाः ।
 हराधीना नाना विबुधमकुटीचुम्बितपदाः
 कदा कम्पातैरे कथय विहरामोगिरिसुते ॥ ४७ ॥
 वरीवर्त् स्येमा त्वयि मम गिरां देवि मनसो
 नरीनत्तुं प्रौढा वदनकमले वाक्यलहरी ।

चरीवर्त्तुं प्रज्ञा जननि जडिमान परिजने
 सरीसर्त्तुं स्वैरं जननि मयि कामाक्षि करुणा ४८ ॥
 चण्णात्ते कामाक्षि भ्रमरसुषमाशिक्षणगुरुः
 कटाचव्याक्षेपो भ्रम भवतु मोक्षाय विपदाम् ।
 नरौनर्त्तुं स्वैरं वचनलहरी निर्जरपुरी
 सरिहीचोनीची करणपटुरास्ये मम सदा ॥ ४९ ॥
 पुरस्तान्मे भूयात्प्रशमणि परस्तान्समं रुजां
 प्रचारस्ते कम्पातटविह्वतिसम्पादिनि दृशोः ।
 इमां याच्ञामुरीकुरु सपदि दूरीकुरु तमः
 परोपाकं मूकं भ्रुटिति बुधलोकञ्च नय माम् ॥ ५० ॥
 उदञ्चन्ती काञ्चीनगरनिलये त्वत्करुणया
 समृद्धा वाक् धाटीपरिहसितमाध्वीकवयताम् ।
 उपादत्ते मारप्रतिभटजटाजूटमकुटी
 कुटीरोक्तासिन्या शतमखतटिन्या जयपटीं ॥ ५१ ॥
 श्रियं विद्यां दद्याज्जननि नमतां कीर्त्तिममितां
 सुपुत्रान् प्रादत्ते तव भ्रुटिति कामाक्षिकरुणा ।
 त्रिलोक्यामाधिक्यं त्रिपुरपरिपन्थिप्रणयिनि
 प्रणामस्तत्पादे शमितदुरिते किन्न कुरुते ॥ ५२ ॥
 मनस्तम्भस्तम्भङ्गमयदुपकम्प प्रणमतां
 सदालीलं नीलं चिकुरजितलीलम्बनिकुरम् ।
 गिरां दूरं स्मैरं श्रुतप्रशिक्षिशोरं पशुपते-
 र्दृशां भोग्यं योग्यं तुहिनगिरिभाग्यं विजयते ॥ ५३ ॥

घनश्यामान् कामान्तकमहिषि कामाक्षि मधुरान्
 दृशां पाशानेतानमृतजलशोताननुपमान् ।
 भवोत्पाते भोते मयि वितर पोते हृदभव-
 न्मनश्शोके मूके हिमगिरिपताके करुणया ॥ ५४ ॥
 नतानां मन्दानां भवनिगलवन्धाकुलधियां
 महान्ध्रं रुन्धानामभिलषितसन्धानतिलकाम् ।
 चरन्तीं कम्पायास्तटभुवि सवित्रीं विजगतां
 स्मरामस्तां नित्यं स्मरमथनजीवातुकलिकाम् ॥ ५५ ॥
 परा विद्या हृद्याहतमदनविद्यामरकत-
 प्रभानीला लीलाचरवशितशूलायुधमनाः ।
 तमःपूरं दरं चरणनतपौरन्दरपुरी
 मृगाक्षी कामाक्षी कमलतरलाक्षी नयतु मे ॥ ५६ ॥
 अहन्ताख्यातवकवलयति हा हन्त हरिणी
 हठास्त्रिभ्रूषं हरमहिषि सस्याङ्गरमसौ
 कटाक्षस्य क्षेपप्रकटहरिपाषाणपटलै
 रिमामुच्चैरुच्चाटय भ्रूटिति कामाक्षि कृपया ॥ ५७ ॥
 बुधे वाममूके वा परिपतति यस्मिन् क्षणमसौ
 कटाक्षः कामाक्षि प्रकटजडिमत्त्रांभपटिमा ।
 कथङ्कारं नास्मै करमुकुलचूडालमुकुटा
 नमोवाकं ब्रूयुर्नमुचिपरिपन्थिप्रभृतयः ॥ ५८ ॥
 प्रतीचीं पश्यामः प्रकटरुचिनीवारकण्ठि-
 प्रभासघ्नीचीनां प्रदलितषड्धारकमलाम् ।

चरन्तीं सौषुम्ने पथि परपदेन्दु प्रविगलत्
 सुधाद्राङ्गामाचीं परिणतपरञ्जोतिरुदयाम् ॥ ५८ ॥
 जम्भारातिप्रभृतिमकुटान् पादयोः पीडयन्ती
 गुम्भान्वाचां कविजनकृतान् स्वैरमारामयन्ती ।
 शम्भालक्ष्मीं मणिगणरुचां पाटलैः प्रापयन्ती
 कम्पातीरे कविपरिषदां जृम्भते भाग्यसीमा ॥ ६० ॥
 चन्द्रापीडांश्चतुरवदनां चञ्चलापाङ्गलीलां
 कुन्दस्मिराङ्गुचभरणतां कुन्तलोद्भूतभृङ्गाम् ।
 मारारातेर्मदनशिखिनं मांसलन्दीपयन्तीं
 कामाचीं तां कविकुलगिरां कल्पवल्लीमुपामे ॥ ६१ ॥
 कालाभोदप्रकरुषुषमां कान्तिभिस्तर्जयन्ती
 कल्याणानामुदयसरणिः कल्पवल्लीकवीनाम् ।
 कन्दर्पारेः प्रियमहचरी कलभषाणां निहन्ती
 काञ्चीदेशं तिलकयति सा कापि कारुण्यसीमा ॥ ६२ ॥
 जरीकुर्वन्न रसिजतटे चातुरी भूधराणां
 पार्थीजानां नयनयुगले पारिपान्थं धितन्वन् ।
 कम्पातीरे विहरति रुचा मोघयन्नेवशैलीं
 कौकट्टेषं शिरसि कलयन् कोपि विद्याविशेषः ॥ ६३ ॥
 काञ्चीलीला परिचयवती कापि तापिच्छलक्ष्मीः
 जाड्यारण्ये हुतवहशिखा जन्मभूमिः कृपायाः ।
 माकन्दश्रीर्मधुरकविताचातुरी कोकिलानां
 मार्गेभूयान्मनयनयोर्मान्मथी कापिविद्या ॥ ६४ ॥

सेतुर्मातर्मरकतमयोभक्तिभाजां भवाब्धी
 लोलालोलाकुवलयमयी माक्षथी वैजयन्ती ।
 काञ्चीभूषा पद्मपतिदृशां कापि कालाञ्चनालो-
 मुक्तं दुःखं गिञ्जिलयतु ते मञ्जुलापाङ्गमाला ॥ ६५ ॥
 व्यावृण्वाना कुवलयदलप्रक्रियावैरमुद्रां
 व्याकुर्वाणा मनसिजमहाराजसाम्राज्यलक्ष्मीम् ।
 काञ्चीलोलाविहृतिरसिके काङ्क्षितान्नः क्रियासु-
 र्वन्वच्छेदे तव नियमिनां बद्धदीक्षाः कटाक्षाः ॥ ६६ ॥
 कालाभोदे शशिरुचि दलं कैतकन्दर्शयन्ती
 मध्ये सौदामिनि मधुलिहां मालिकां राजयन्ती ।
 हंसारावं विकचकमले मञ्जुमुक्तास्रयन्ती
 कम्पातीरे विलसति न वा कापि कारुण्यलक्ष्मीः ॥ ६७ ॥
 चित्रश्चित्रं निजमृदुतया तर्जयन् पल्लवालिं
 पुंसां कामान् भुवि च नियतं पूरयन् पुण्यभाजां ।
 जातशैलान्न तु जलनिधेः स्वैरसञ्चारशीलः
 काञ्चीभूषा कलयतु शिवं कोपि चिन्तामणिर्मे ॥ ६८ ॥
 ताम्राभोजं जलदर्निकटे तत्र बन्धूकपुष्पं
 तस्मिन्मालीकुसुमसुषमान्त्र वीणाविनादम् ।
 व्यावृण्वाना सुकृतलहरी कापि काञ्चीनगर्था-
 मैशानी सा कलयतितरामन्द्रजाल विलासम् ॥ ६९ ॥
 आहारांशं त्रिदशसदसामाश्रयं चानकानां
 आकाशोपर्यपि च कलयन् शालयन्तुङ्गमेघः ।

कम्पातीरे विहरतितरां कामधेनुः कवीनां
 मञ्जुस्त्रीरामदननिगमप्रक्रियामम्यदायः ॥ ७० ॥
 आद्रीभूतैरविरलकपैरात्तलीलाविलासैः
 आस्थापूर्णैरधिकचपलैरञ्चिताभोजशिल्पैः ।
 वान्तैर्लक्ष्मीललितभवनैः कान्तिसौरभ्यसारैः
 काश्मल्यं नः कवल्यतु सा कामकांटी कटाजैः ॥ ७१ ॥
 आधून्विन्यैतरलनयनैराङ्गजौ वैजयन्तो-
 मानन्दिन्यै निजपदजुषामात्तकाञ्चीपुरायै ।
 आम्नाकीनं हृदयमखिलै रागमानां प्रपञ्चैः
 आराध्यायै स्पृहयतितरामादिमायै जनन्यै ॥ ७२ ॥
 दूरं वाचां त्रिदशसदृशां दुःखमिन्धोस्तरिवं
 मोहच्छैलक्षितिरुहवने क्रूरधारं झुठारम् ।
 कम्पातीरप्रणयिकविभिः वर्णिताद्यञ्जरिवं
 शान्त्यै सेवे सकलविपदां याङ्करजत्कण्ठवम् ॥ ७३ ॥
 खण्डीकृत्य प्रकृतिकुटिलं कलत्रं प्रातिभञ्जी
 शृङ्गीरत्वं निजपदजुषां शून्यतन्दं दिशन्तो ।
 तुण्डीराख्ये महति विषये स्वर्णवृष्टिप्रदान्त्री
 चण्डी देवी कलयति रतिं चन्द्रपीडालचूडैः ॥ ७४ ॥
 येन ख्यातो भवति स गृही पुरुषोमेरुधन्वा
 यद्दृक्कोणे मदननिगमप्राभवस्वोभवाति ।
 यत्प्रीत्यैवं त्रिजगदधिपो जृम्भते किम्पचानः
 कम्पातीरे स जयति महान् कञ्चिदोजो विशेषः ॥ ७५ ॥

अन्या धन्या गतिरिह गिरां देवि कामाक्षि कामे
 निन्दगन्धियात्सपदि जडतां कल्पघायोन्निपन्ती ।
 माध्वो माध्वीरसमधुरताभञ्जिनी मञ्जुनीति-
 वाङ्गोश्रेणी भटिति वृण्व्यात् स्पर्धनी स्वर्धुनीं माम् ॥ ७६ ॥
 यस्या वाटी हृदयकमलं कौसुमी योगभाजां
 यस्याः पीठी सततशिशिराशोकरैर्माकरन्दैः ।
 यस्याः पेटो अतिपथदृगां मौलिरत्नस्य काञ्ची
 सा मे सोमाभरणमहिषी माधयेत् काङ्कितानि ॥ ७७ ॥
 एका माता सकलजगता मेशुषो ध्यानमुद्रा-
 मेकास्वाधीश्वरचरणयोरिकतानाममिन्धे ।
 ताटङ्कोद्यन्मणिगणरूपा ताम्रकर्णप्रदेशा
 तारुख्यश्रीस्तबकितरुचा तापसी कापि बाला ॥ ७८ ॥
 दन्तादन्तिप्रकृतकरी दन्तिभिर्मन्द्याने-
 मन्दाराणां मदपरिणतिं मथ्रती मन्दहासैः ।
 अङ्गूराभ्यां मनसिजरिणोरदितोराःकुचाभ्या
 मन्तः काञ्चि स्फुरति जगतामादिमा कापि माता ॥ ७९ ॥
 त्रियम्बककुटम्बिनीं त्रिपुरसुन्दरीं मन्दिरां
 पुलिन्दपतिसुन्दरीं त्रिपुरभैरवीं भारतीं ।
 मतङ्गकुलनायिकां महिषमर्दिनीं मातृकां
 भणन्ति विबुधोत्तमाः विह्वतिमेव कामाक्षि ते ॥ ८० ॥
 महासुनि मनोनटी महति रम्यकम्पातटी
 कुटीरकविहारिणी कुटिलबोधसंहारिणी ।

सदा भवतु कामिनी सकलदेहिनां स्वामिनी
 कृपातिशयकिङ्करी मम विभूतये शाङ्करी ॥ ८१ ॥
 जङ्गाः प्रकृतिनिर्द्दना जनविलोचनारुन्तुदा
 नरानन निवोक्षणं क्षणमवाप्य कामाक्षि ते ।
 वचस्स, मधुमाधुरी' प्रकटयन्ति पौरन्दरीं
 विभूतिषु विङ्ख्वनां वपुषि मान्मथो' प्रक्रियाम् ॥ ८२ ॥
 घनस्तनतटस्फुटत् स्फुरितकञ्चुली चञ्चुली
 कृत त्रिपुरशासनासुजनशीलितोपासना ।
 दृशोस्त्वरणिमश्रुते मम कदानु काञ्चीपुरे
 परापरमयोगिनां मनसि चित्कला पुष्कला ॥ ८३ ॥
 कवीन्द्रहृदयेचरी परिगृहीतकाञ्चीपुरी
 निरूढकरुणाभरी निखिललोकरक्षाकरी ।
 मनःपथदवीयसी मदनशासनप्रियसी
 महंगांगुलंगरीयसी मम दृशोस्तु नेदीयसी ॥ ८४ ॥
 धनेन नरमामहेखिलजनन्न सेवामहे
 न चापलमयामहे भवभयान्न दूयामहे ।
 स्थिरान्तनुमहेतरां मनसि किञ्च काञ्चीपुरे
 स्मरान्तककुट्टस्विनीचरणपल्लवोपासनाम् ॥ ८५ ॥
 सुराः परिजनावपुर्मनसिजाय वैरायते
 त्रिविष्टपनितस्विनी कुचतटी च केलीगिरिः ।
 गिरिस्त्र रभयो वयस्तरुणिमा दरीदृश्यते
 कटाक्षसरणी क्षणं निपतितस्य कामाक्षि ते ॥ ८६ ॥

पवित्रयजगत्रयी विबुधबोधजीकतुभिः
 पुरत्रयविमर्दिनः पुलककञ्जुलीदायिभिः ।
 भवक्षयविचक्षणैर्व्यसनमोक्षणैर्वीक्षणै-
 निर्नीक्षणशिरोमणिं करुणयैव कामाक्षि मां ॥ ८७ ॥
 कदा कलितखेलनाः करुणयैव काञ्चीपुरे
 कलायमुकुलत्विषः शुभक्रदस्वपुण्याङ्गुराः ।
 पयोधरभरालसाः काविजनेषु त वन्दुराः
 पचेलिसक्कपारसाः परिपतन्ति मार्गं दृशोः ॥ ८८ ॥
 अशोध्यमचलोद्भवं हृदयनन्दनं देहिनां
 अनर्घमधिकाञ्चित् किमपि रत्नभुवोतते ।
 अनेन समलङ्कृता जयति शङ्कराङ्गस्थली
 कदास्य मम मानसं व्रजति पेटिकाविभ्रमम् ॥ ८९ ॥
 परासृतभरौ प्लुता जगति नित्यमन्तश्चरी
 नृणामपि वह्निश्चरी परमसंविदैकात्मिका ।
 महद्भिरपरोक्षिता सततमेव काञ्चीपुरे
 समान्वहनहङ्करी मनसि भातु दामेश्वरी ॥ ९० ॥
 तमोविपिनधाविनं सततकेतु काञ्ची पुरी
 विहाररसिका परापरमसम्बिदुर्वीरुहे ।
 कटाक्षनिगलैर्दृढं हृदयदुष्टदन्तावल-
 क्षिरं नयतु माभक्तं त्रिपुरभैरिणोमन्तिनी ॥ ९१ ॥
 त्वमेव सति चण्डिका त्वमसि शिवः शम्भुखण्डिका
 त्वमेव परमात्मिका त्वमसि योगिनी रूपिणी ।

त्वमेव किल शाश्वती त्वमसि कामक्रीटी जया
 त्वमेव पिजया त्वयि त्रिजगदख किं ब्रूमहे ॥ ८२ ॥
 परे जननि पार्धति प्रणतपालिनि प्रातिभा-
 प्रदात्रि परमेश्वरि त्रिजगदाश्रिते शाश्वते ।
 तत्रैव सककुटम्बिनि विपदसङ्घिनि त्रयोक्षणे
 त्रिशक्तिमयि वीक्ष्यं सयि जिघेहि जामाच्चि ते ॥ ८३ ॥
 मनीषाभुशरीलायं विरयतो मनीषा जुषां
 स्वयं प्रभवांशुखरी विदिनौपिकापश्विनी ।
 अहो शिशिरता तदा मपरिणव कथातटे
 चराचरविधासिनी चरति धामि निगताजरी ॥ ८४ ॥
 कलावति कलाष्टितोत्कृष्टपौष्टि तोलावति
 स्रुहावति सहेभरे भुवनतोत्तमे भावति ।
 प्रभावति रमे सदा पञ्चिरण्य प्रीभावति
 त्वरन्ति मरे सदा भूजुभावुञ्जारावति ॥ ८५ ॥
 त्वयैव जगद्वरा भुवनमण्डली भूयते
 त्वयैव कुरुणा भूयते त्वयैव भूयते ।
 त्वयैव घाकोपयः नयनपात्रके हूयते
 त्वयैव किल किल या जगते सत्तनं स्वीयते ॥ ८६ ॥
 चराचरजगन्मयीं सकलहृष्ययीं चिन्मयीं
 गुणत्रयमयीं जगत्प्रमयीं त्रिधाप्रामयीं ।
 परापरमयीं सदादेमानिशाहमेयीं
 परां सततसदमयीं मनसि चिन्मयीं शीलये ॥ ८७ ॥

जय जगदस्विने हरकटस्विनि नेत्ररुचा-
 जितगरदस्वजे घनविडम्बिनि केगरुचा ।
 परमवलस्वनं कुरु सदा सुररूपरूप-
 मनगतमस्विदीप्रडिमत्प्ररताम्बुवन्नः ॥ ६८ ॥
 भुवनजननि भुपा भूतचन्द्रे नमस्ते
 कल्पयमनिक्रम्यातीरगिहे नमस्ते ।
 निखिलनिगमत्रेद्ये नित्यरूपे जसन्ते
 परशिवमयि प्रायच्छेदहस्ते नमस्ते ॥ ६९ ॥
 समरविजयकोटीः साधकानन्दधृष्टी
 शृदुगुणपरिपेटी मुख्यादस्ववाटी ।
 मुनिबुधपरिपाटीमोहिताजातुमीष्टी
 परमशिवधूटी पानु सां कान्तकोटी ॥ १०० ॥
 कण्ठ्याः शीकाञ्चोपुरमणिनिप्रचीलप्रभरी
 शिरःकम्पा कम्पा वसतिरनुकम्पा जलनिधिः ।
 घनश्यामा श्यामा कठिनशुच्यपीता मन्सि ले
 शृगाक्षी कामाक्षी हरनटनमःक्षी त्रिहवना ॥ १ ॥
 इदम्परपदप्रदं प्रकृतिपेशलं पावनं
 परापरचिदाकृतिप्रकृटनप्रदीपापितं ।
 स्तवं पठत नित्यदा मनसि भावयन्तीःस्विकां
 जपैरलमलंमखैरधिकदेहसंगोप्रणैः ॥ २ ॥

॥ इतिस्तुतिगतकं प्रथमं समाप्तम् ॥

अहिपशतकम् ॥

॥ २ ॥

स्वस्थस्तु प्रथमं समस्तजगते तस्तामनस्तापत-
तस्सन्तो ये निवसन्ति सन्तु सुखिनस्ते मां शिवानुग्रहात् ।
धर्मिष्ठे पथि सच्चरन्त्वनिपा धर्मोपदेशाहृता-
स्तेषां ये भुवि मन्त्रिणस्सुमनसस्ते सन्तु दीर्घायुषः ॥ १ ॥
ये जा वा विमलेत्र भोसलकुले सूर्येन्दुवंशोपमेराजान-
श्चिरजीविनश्च सुखिनस्तेसन्तु सन्तानिनः ।

एतद्द्वयपरम्पराक्रमवशात्सभ्यात्समभ्यागता
स्तेसन्तुप्रथमानमानदिभवाराज्ञां कटाक्षोर्मिभिः ॥ २ ॥
धान्यं वाय धनानि वा समधिकी कृत्वा मिथः स्पर्धया
मिथ्यासाहसिनोऽभ्युपेत्यद्वेषला देशविकाराशया ।
लुण्ठित्वा बहुधोपधा वितरणां तत्पूर्तये ये प्रजा
सर्वस्वंप्रसभं हरन्ति च शठास्तियान्तु कालान्तिकं ॥ ३ ॥

कृष्णं नाम कृषीवलस्य सहजो धर्मो ह्यद्वयन्तरै
श्लोकेषु द्विजसत्तमैरनुचिताप्यंगीकृता सा कृषिः ।
तानैतान्वृषलाशुशपन्त्यकरुणा ये दुश्चवैर्भाषितै-
र्यं वातान् प्रहरन्ति तत्प्रतिकरं भूयात् कृमीण्यांपदं ॥ ४ ॥

राजा रग्धमतिं गतोपि सचिवास्तं वञ्चयन्तः खला-
देशद्रोहपरास्सदैव वृषलास्सर्वापहारोद्यताः ।

आशां मा कुरु चोलदेशकृषये त्वं सौरभातः परं
शिष्टं मे त्वलमज्ञकं तदपि च भ्रातस्तवाप्यन्ततः ॥ ३ ॥

नानाजिप्रभुचन्द्रभानुहजीन्द्रानन्दरायादयो
विद्वांसः प्रभवोगताश्शृतसुधीसन्दोहजीवातवः ।
विद्यायां विषवृद्धयोहि वृषलास्त्वभ्यास्ति दानीन्तना
किं कुर्वेऽम्ब कृषे व्रजामि शरणत्वामेव विश्वावनीं ॥ ६ ॥

विद्याजीवनकुण्डनेन च कृषावालम्बितायां चिरा-
दापक्केकणिशे कुतोपि पिशुनाः केदारमावृक्षते ।
हा किं तत्कथयेह वालुमणियं मेऽपुन्निहस्ताञ्छरं
हकारस्थलसम्प्रतीसुजुमुदारित्यादयो निर्दयाः ॥ ७ ॥

दुर्भिन्नं कृषतीनहीति जगति ख्यातं किल ब्रह्मणा-
मापद्धर्मतया मनौ च कृषिगोरक्षादिकं सम्मतं ।
भूपेष्वर्यपरेषु हन्ता समये चुसोच दुर्भिन्नतो
दृत्यर्थं कृषिमाश्रयेम भुवि नः किम्वाततोहीयते ॥ ८ ॥

अक्षैर्मेति ननु श्रुतिश्रुतिपथं प्रायः प्रविष्टा न किं
सौख्यं वा हलजीविनामनुपमं भ्रातर्न किं पश्यसि ।
किं वच्चे तदपि क्षितीश्वरवाहिर्द्वारप्रकोष्ठस्थलो
दोर्घावस्थितिरौरवाय कुरुषे हा हन्ता हन्तस्पृहां ॥ ९ ॥

तानाश्रुत्यचिरं खलान्मधुमुचावाचा च नुत्वा बहु
श्रान्तोहं विफलश्रमस्तदुपरि द्राम्वैश्यकर्माश्रुतः ।

निष्क।ण्यद्यशर्त्तुत्वतीर्यमहिषाभिख्यातुपेत्य प्रभून्
 सम्यक् तैः परिरक्षितश्च कृतवित् स्तौम्यश्चर्षेण तान् ॥ १० ॥
 यं योरक्षति तस्य सः प्रभुरिति स्पष्टं हिमद्रक्षिणो
 राज श्रीमहिषान्विनृत्य सफलं कुर्वेद्य वाग्वैभवम् ।
 मत्वीडानिरतान्मदीयहिमाभिज्ञानशून्यान्प्रभून्
 यन्निन्दामि निगम्य तद्गुणविदस्तु यन्तु सन्तोषपाः ॥ ११ ॥
 कश्चित्प्रखधमं ललाय विगुणं कर्तुं प्रवृत्तं श्रुतं
 त्वामालम्ब्य समुत्सहे न खलु तद्वर्णस्य माहात्म्यतः ।
 मद्द्रोहप्रवणाधिकारि हतक क्रोधेन तन्निन्दन-
 व्याजात्तत्प्रभुत्प्रभुष्वपि च चाक् दण्डोमया पायते ॥ १२ ॥
 वारि भाग्यवतामह्लादरतया लब्धावमानं महत्
 मत्कृषार्जितसर्वलुण्ठितसुभेदारिषु चामर्षतः ।
 व्याजीकृत्य हयद्विषं परिवृत्तायेमी मया निन्दिता-
 स्तेक्ष्माभ्यन्तु परं निरङ्कुशतया सम्मानयन्तः कवीन् ॥ १३ ॥
 अत्रैतन्महिषप्रवन्धमिह ये भूपा गुणग्राहिण
 स्ते बुद्ध्वा निज दुर्गुणान् कविमुखात्तद्वर्ग्यमर्यादया ।
 अद्रोहेण निजाः प्रजाइव यथाधर्मं प्रजा रक्षितुं
 कुर्वन्तु स्व हलक्रमागतनरान्देशाधिकारोचितान् ॥ १४ ॥
 रुग्धान्दिग्धनिंकान्मामदमघीदिग्धान्विदग्धानहो
 जग्धी यग्धिषुदग्धबुद्धिविभवान् दिग्धैः खलैरन्वहम् ।
 धन्यं सैरिभमेकमेवभुवने मन्ये किमन्ये नृपैर्योधान्यैश्च
 धनैश्च रक्षति जनान् सर्वोपकारचमः ॥ १५ ॥

स्तोतुं त्वां महिषाधिराजसुगुणं मीमांसते धीर्मम
 त्वञ्च स्तुत्यतया प्रबन्ध वचसां योग्यास किंत्वन्वहम् ।
 वित्तोन्नत नवेन्द्रदुर्गुणघटामित्यास्तवोपक्रमै-
 वीरिभिः पर्युषिताभिरद्य भवतः कुर्वे नृतिं तम्यतां ॥ २६ ॥
 शखाकारुपिमानशित्तारियवानपुं बलशब्दालिका
 मृचोशब्दविशेषकी द्रवतिलश्यामाकगोधमकान् ।
 त्वं सिद्धार्थकुलित्य गृह्णतुवरीनिष्ठावभाषादिकान्
 तन्तं कालसुपेत्य सैरिभपते निष्पाद्य संरक्षणः ॥ १७ ॥
 आर्य शोधरस्युदीचिन्मिमां इष्ट्वा महापण्डितौ
 विद्यायै तस्युहगे यद्यपि परं क्षात्रं विभेभ्याहवात् ।
 वानिज्यधनमूलकं तदखिलान्यक्त्वाशितस्त्वन्महं
 त्वं विद्या च धनं त्वद्विष सकलं त्व मे लुलाय प्रभो ॥ १८ ॥
 विद्वन्नाशुक् साहसं शृणु वचोवक्षामि यत्त हितं
 त्यक्त्वात्प्राप्तमन्तभैरिभपतिं निर्वाजयन्धुं नृणाम् ।
 श्रीरक्षाभिधपदृष्टं प्रति सखे सागाज्वरस्यालयं
 दगे श्रीर्निकटे कृतान्तमहिषशैवेयघण्टारवः ॥ १९ ॥
 प्रजापत्य विशिष विक्रयवणिक् जान मृधीशोधरः
 ह्यलं स्वर्णमभूदताम्बुमखिनोधिक् तस्य षट् दर्शिनीम् ।
 स्थानतः कुट्टिकविभुदुर्धनिष्ठहृदारेषु गिद्रायते
 तत्सर्वं महिवेत्तराननुसृतेदौर्भाग्यधात्रः फलं ॥ २० ॥
 न ब्रूये परुषं न जल्पसि सृषावादं न गर्वीन्नतिं
 धक्षेप्रत्युत लाङ्गुले नियमितं स्वं क्लेशयित्वा वपुः ।

मर्त्यैर्नामनुपाधिजीवनकृते त्वं कल्पसे कायेसर
 त्ववं सतिदुर्नृपाननुसरन्हन्तास्मग्रहं वञ्चितः ॥ २१ ॥
 त्वं क्रीतोसि मया पणैः कतिपयैर्भर्तुं कुटुम्बं निजं
 त्वन्तु प्रागधमर्णतामिव भजन् स्वान् क्लेशयित्वा तनूम् ।
 नानाधान्यसमुद्भवैर्यदकरोस्वन्मां तथा निर्वृतं
 तत्तेश्रीमहिषाङ्गुतैरुपकृतेः क्रीतोस्मि मूल्यं विना ॥ २२ ॥
 पैशून्यं न हि कर्णंगामि भवतोनाञ्चस्ययेवञ्चनां
 एकाकारतएवतिष्ठसि सखे सर्वास्ववस्थासु च ।
 भूपालैरलमव्यवस्थहृदयैर्दिष्टाद्य लब्धोसि न-
 श्रीमन्कासरसार्वभौमभवता नाथेन मोदामहे ॥ २३ ॥
 त्वं वदोसि मङ्गलैर्दृढमहोवदोस्मि च त्वद्गुणै-
 स्त्वमांरक्षसि सैरिभोत्तमसखेरक्षामि च त्वामहम् ।
 इत्यन्योन्यकृतोपकारमुदितावावामिहद्वावपि
 स्थास्यामश्शरदांयतं द्रुतममो नश्यन्तु नश्शत्रवः ॥ २४ ॥
 मन्तावित्तमदैर्दुराग्रहभृताश्चण्डालरण्डासुता
 येमीडर्धनिकानि कामपरुषायाहारकौलेयकाः ।
 तेषां वक्रविलोकनात्तव वरं स्थूलाण्डकोशि क्षणं
 येन श्रीमहिषेन्द्रलभ्यतइह प्रायेण मिष्टायनं ॥ २५ ॥
 देहं स्वं परिदण्डय यद्धि भवता धान्यं धनं वार्जितं
 तत्सर्वं प्रसभं हरन्ति हि शुभे दाराः स्वकीयं यथा ।
 हेतुस्तत्र क्लिषायमेव महिषज्ञातो मया श्रूयतां
 पुत्राएवपितुर्हरन्ति हि धनं प्रेम्णा बलाद्वाखिलम् ॥ २६ ॥

क्षुद्रावां यदि यासि कासरपते तर्हीदमाकर्ण्यतां
 अस्माभिर्हि दृणीकृतान् भुवि सुभेदारान् सुखं भक्षय ।
 निस्सारानपराधलेयरहितानेतान् पलालोत्करा-
 न्नित्यं भक्षयता त्वया क इव हा लोकोपकारो भवेत् ॥२७॥

दृष्ट्यादानजलावगाहनतनूंसंघर्षणादिक्रमैः
 कामं सैरिभरा जराजभवतः सेवामकार्षं चिरम् ।
 एतावच्चहमर्थं ये पितृपतिं देवं त्वदारोहितं
 क्षिप्रं प्रापय सन्निधिं ननु सुभेदारस्य मद्रोहिणः ॥२८॥

कायक्लेशमहर्निशं विदधता द्राघीयसानहसा
 केदारे भवतान्तराय बहले निष्पादितं यत् फलम् ।
 त्वद्भागिन समं समस्तमपि तद्ये नैव नीतं बलात्
 तं क्षिप्रं यमसन्निधिं नय तुलायाधीश तुभ्यं नमः ॥२९॥

तिष्ठन्तु क्षितिपा पुविस्मयभरप्राग्भावदूरीभवत्
 कृत्याकृत्यविवेकमृदुमनसो नैवाश्रये तानहम् ।
 एहि त्वं सरसीतटं तव पुनर्मूर्धाभिषेकं जलै-
 रस्नानं वसधावनायकरवै राजेव संरक्ष नः ॥३०॥

भूपो भूप इतीव किं न्वनुगता जातिर्घटत्वाटिवत्
 भूमावस्ति य एव रक्षति जनान् राजा स एव स्वयम् ।
 किं भूमीपतयः शरारय इमे क्रूराः किराता इव
 प्रायस्सर्वजनीन कासरपते राजा त्वमेवासिनः ॥३१॥

अथ श्लेषः ।

सानन्दं महिषीशतं रमयसे मूर्धाभिषिक्तोन्वहं
त्वंबालव्यजनावधूतिमसक्तत्प्राप्नोषिशृङ्गान्वितः ।

किञ्च स्वां प्रकृतिं न मुञ्चसि हृणप्रायं जगतपश्यसि
खस्ति श्रीमहिषेन्द्र तेऽस्तु नियतं राजा त्वमेवासिनः ॥३२॥

धातुप्रत्सत्तले विमुञ्चसि सुहृर्विष्णुमूत्रमस्ततपं
धत्से नाप्यपलालमास्यमनिशं स्नेहेन सम्बर्ध्यसे ।

शङ्खव्यापि पयः पिवस्यनुदिनं तस्माददन्तं मुखे
वत्स श्रीमहिषेन्द्र बालकानिव त्वां वीक्ष्य नन्दास्यहम् ॥३३॥

क्षान्तं क्षान्तमथापि निर्दयसमीकाष्ठैः करौषैरपि
घ्नन्त्यङ्गेषु जनास्तदेतदखिलं दुःखं क्षमामूलकम् ।

इत्यालोच्य रुचेव सैरिभपते सौराञ्चलेन क्षमा-
मुन्मूल्य प्रसभं करोषि कण्ठस्तां नीरसस्योचिताम् ॥३४॥

यूषे त्वं विविधान् खरान् बहुविधान् काण्डांश्च धत्से मुखे
प्रातश्चाध्ययनं पदक्रमविधिं किञ्चीच्चरन् गच्छसि ।

अङ्गेषु अममादधासि बहुधा बहुधा वृत्तिं करोथ्यन्वहं
भासि त्वं महिषाधिराज निश्रुतं वेदावधानीव नः ॥३५॥

मुद्राधारणदग्धचर्मकतया दृश्यैः क्रिस्त्रैरङ्कितो
मध्याङ्गात्परमेन मज्जसि जले सानन्दतीर्थादरः ।

शान्ताङ्गाररुचिं विभर्षिं च तनौ तिष्ठन्मते दण्डिनो
गुण्डाचार्यमिवाधुनानुकुरुषे श्रीमन्महासैरिभ ॥३६॥

धत्से शृङ्गयुगं प्रतप्तमभितो गात्रे प्रतप्ताङ्गनं
शौरामानुजमण्डलस्य सदृशं चिह्नं च धत्से मुखे ।

गोठीभूय निजप्रबन्धममये क्रन्दस्य मन्दारवं
तन्नं महिषाधिगज भवमि श्र वैष्णवाग्ने सरः ॥३७॥

त्वां वाचंयमतां दधासि सहसे श्रीतातपौ निश्चलः
किञ्चिन्नैव च याचसे भुवि यथा जातात्मना तिष्ठसि ।

प्राणाक्षषेऽताय से न निदये नारूढ एवासि च
प्रायः कासर हे सदागिव सहायोगीव संदृश्यसे ॥३८॥

शृङ्गाग्नेण मुहुर्मुहुर्निजतनुं वाङ्मूयसे मौनवान्
प्राग्गोपहितां प्रविश्य विगुलां शालां महिष्या समम् ।

अन्तस्तिष्ठसि धूलिधूसरतनुः कृष्णाजिनाच्छादितः
तन्मे भासि लुलाय दीक्षित इव त्वं वाजिमेधकृती ॥३९॥

ब्राह्मीसि श्रवणादिभिः परिचयान्तत्वाममर्शं कर्तुं
सद्यज्ञानमयोसि किञ्च वृहदारणान्तरे दृश्यसे ।

प्रत्यक्षीक्रियसे च योगिभिरखण्डाकारत्रया स्वयं
तन्मात्पुच्छमयं लुलाय परमं ब्रह्मत्वमेवासिनः ॥४०॥

गोत्रोद्भेदनकीमलं पृथयसे हृत्पागलालिङ्गनं
प्रत्यूषे कुरुषे सकुक्कुटरवे बह्वप्परस्वादतः ।

स्वस्थाने सुदितस्वरूपगतया युक्तश्रिया मद्गृहे
गोष्ठे तिष्ठ लुलायराजमहतीं देवेन्द्रलक्ष्मीं वहन् ॥४१॥

नित्यं धीरमनांसि कर्षासि सदा रत्यां समुत्साहवान्
रुग्धानामुपमासि मासि तपसि ज्याकर्षणेनीज्जितः ।

सामर्थ्यं विषमेषु कर्मसु भजन्नग्रे वसन्तं स्मृशन्
 सत्यं श्रीमहिषेन्द्र मन्मथ इव प्रयत्नमालक्ष्यसे ॥४२॥
 मूर्त्तिं हन्त विभर्षिं नीलमसृणां नित्याभिषिक्तां नरै-
 र्ग्राह्यः पञ्चषचक्रतः कलयसि त्वं बन्धमोक्षानपि ।
 सुचेत्रे श्रियमादधासि महता ज्ञानेन पूज्योऽसि तत्
 सालग्राम इवावभासि निवृतं श्रीकासराधीश्वर ॥४३॥
 गभीरन्तिमितो न कम्पमयसे गच्छास्य पानेन च
 प्रायः किञ्च सदाशनक्रमकरो नित्यं न दोनोमि च ।
 संपूर्णः पृथुरोमभिश्च भजसे वृद्धिं क्षयं चाश्रुषे
 तत्त्वं कासरमण्डलेश्वर जलप्रायस्समुद्रोऽसिनः ॥४४॥
 अर्कं भक्षयितुं प्रधावसि नवं हत्यं जनानन्दनो
 निःशङ्कं कुरुषे समुद्रतरणं प्रत्यक्षमाधावसि ।
 वीर्याधिश्चवशादुपर्यपरि चोत्साहं च कामं भजन्
 मन्ये श्रीमहिषाधिराज भुवनेष्वन्योहनूमान् भवान् ॥४५॥
 लोके ख्यातसहस्रदोषमखिलद्वीपेषु सञ्चारिणं
 क्रौडन्तं किल नर्मदास्युनि मुदा कीर्त्या समालिङ्गितम् ।
 सम्यग्भूषितमादरात्स दसि सम्मर्देष्वपास्तवसं
 प्रायस्सैरिभमन्वते भुविजनास्त्वां कार्तवोर्यार्जुनम् ॥ ४६ ॥
 उल्लेखान्विविधान्करोषि च पदन्यासस्तवान्याहृशः
 पद्यालोकनदत्तदृष्टिरसि च प्रायः प्रवन्द्ये स्थितः ।
 कीशाधारतया स्थितश्च रसिकप्राये स्थले सादरः
 तेन श्रीमहिषाधिराज सुकविं त्वामेव मन्यामहे ॥ ४७ ॥

वर्णैर्नैकविधैर्युतीसि चरसाधारोसि बन्धोज्वलो
 वृत्तात्मा ध्वनिगर्भितश्च बहुभिः पादैरुपेतोसि च ।
 तत्सत्यं महिषेन्द्रसत्कविकृतश्चाध्यप्रबन्धायसे
 त्वामालोक्य पुनः पुनर्नवरसालङ्कारमीहामहे ॥ ४८ ॥
 त्वं मद्यस्तनपीडनेन रचयन् शृङ्गारलीलाक्षता-
 न्यापीतैरधराभूतैश्च सरसस्यस्मीलिताक्षस्य खैः ।
 आकृष्टः प्रसभं सरोमलनया तपाच्चिरेणातनोः
 पद्मिन्या रसिकाग्रणीरिव ललायार्धाशसंक्रौडसे ॥ ४९ ॥
 आशां पुत्र्यसि यो निपानसलिले येनाभिमूलान्वितः
 प्रीत्या नित्यमपारलौकिकविधावङ्गीकृतः कैरपि ।
 स्वच्छन्दं चरतीह यः किल परचेत्रेखलायै सरः
 तत्त्वां हन्त विटाग्रगण्यमघुना मन्ये महासैरिभ ॥ ५० ॥
 प्रीतिमृदङ्गतः कलयसे तालप्रमाणन्तनौ
 चातुर्यं बहुलास्य कर्मसु नृणां सन्दर्शयन्व्यञ्जकं ।
 कुर्वन् स्वीयपरिभ्रमाद्बहुविधादर्थासभारञ्जनं
 सत्यं सैरिभमण्डलेन्द्र भरताचार्यत्वमालम्बसे ॥ ५१ ॥
 त्वं श्रुत्य, इरणं करोषि भृशमुन्मज्जन्निमज्जन्, हुः
 पारावारपयोन्तरालविह्वतिप्राप्तप्रमोदीक्षवः ।
 संप्राप्नोषि ततो विधिं बहुमुखं प्रीत्यागमेष्वाद्रा-
 त्तन्नूनं महिष च्छितीश्वर भवान्मत्स्राववारो हरिः ॥ ५२ ॥
 वज्रादप्यतिनिष्ठुरं तव पुनः पृष्ठं धराधिष्ठितं
 निष्कसास्तु पयोनिधेरपि पयःप्रचोभद्द्रुचाइमे ।

स्त्रीयत्वेन च कच्छपालिषु सदा प्रीतिन्ध्यास्याश्रये
 तन्नस्त्वं महिषेन्द्र सत्यमधुना कूर्मावतारोहरिः
 उक्त्वाहेन पुरा वराहवपुषा शृङ्गेण गामुद्धर-
 स्तुहामात्मगुणस्थितस्त्ववदनं व्यावृत्त्य चालोकसे ।
 सौक्यं भुवनानि पातु मयसे वक्रमहाविस्तृते
 तत्त्वांश्चेतवराहमूर्त्तिमधुना जानि महासैरिभ ॥ ५४ ॥
 क्षेत्रज्ञस्य हिरण्यवर्धनकृतः प्रह्लादमापुष्पतः
 प्राप्तस्योरनिषद्वरं पृथतरसात्पार्श्वनिर्वृतः ।
 लोकानां स्थितये श्रुतस्य च निजाङ्गदारलक्ष्मीं परां
 कोभेदस्तवलासरेण्डर विभां श्रीमद्भृत्तिहस्य च ॥ ५५ ॥
 क्रीपीनाङ्गतया ग्निर्तामि चर्गसि त्वं दण्डहस्ताम्बितः
 शोक्त्वाहं बलिना समङ्गलयामि एष्यं प्रतिस्पर्धिना ।
 यादन्नस्य रसातले स्ववपुषा त्वं गुह्यं गाहसे
 तेन त्वां महिषत्रिपिशानकृतं नारायणं मन्मते ॥ ५६ ॥
 निर्धूजोषि लल्लुल्लुं गुरुभदे खीशं महारेणुकां
 गूढं गूढमशेषमर्षुं गूढं चामूलगुह्यं लयन् ।
 कीलालैर्भरितेषु विस्तृतगरवामज्य स तुष्टधी-
 र्वत्से भार्गवरामसास्यमधुना जानि महासैरिभ ॥ ५७ ॥
 मञ्जुषाञ्चितरौद्रदन्वसुदृढं व्याकर्षं स्थातिमान्
 सीतायां प्रथमङ्करोषि न जनस्थाने च धत्से भयम् ।
 वाहिन्यां कुरुषे तथा शरशिरच्छेदं यथेष्टं चरन्
 वामस्त्वं निजलक्षणात्पितृप्रा श्रीमन् ललाश्रमो ॥ ५८ ॥

कृष्णस्तेमहत्रो हनं बहसि च स्वस्थे प्रलम्बाकृतिं
 त्वं धूर्तोपि हलाहलेन धरणीमुष्मन्तयस्याग्रहात् ।
 श्योमन्कासरसादरोसि मदिरां पातुत्र मङ्कषणः
 साक्षात्त्वं बलराम एव हि बहन् नोलांशुकस्यं वपुः ॥५८॥
 सप्राप्तस्तुहजं बलं भुवि महान् जातोसि कृष्णप्रात्मना
 कंसानन्दमही जनिन सरसां गृह्णासि गोपान्वितः ।
 नैकाभिर्नहिपीभिरन्वहसपि क्रौडां विधत्से मृदा
 तत्काजाद्यदुनाथ एव महिषाधोगाथ संलक्ष्यसे ॥ ६० ॥
 निर्धूय श्रुतिमत्प्रमाणमिदमित्यन्तं जहानां भव-
 क्षिप्तं कर्तुं विनिन्दितं विरचयन् कुर्वन्महामङ्गरम् ।
 मरुतार्प्रदिदपक्रो भुवि यथा जातात्मना वर्तसे
 तेन त्वां मणयानि कादरपते वीजावतारं हरिम् ॥ ६१ ॥
 भुक्तेमं जरवात्सहभनभितस्नाप्रायसागोरजो
 भूत्वा जल युगात् एव हि वृत्रज्ञो गं विनीक्य स्वयम् ।
 आधातुं सकलां सहीं कृतप्रगाश्वे स्थितभृतले
 मग्ये त्वां महिषाधिराज निद्यतं कल्कावतारं हरिं ॥६२॥
 कान्दर्पं न भयस्तौन्दिय ततुः विद्यासि पञ्चाभनो-
 ऽद्याकरुञ्च विप्रं गिवन्नतितरात्थकी सदान्द्रलम् ।
 प्रीत्या सानुचरोचलो परिष्णन् वित्प ह्योपि च
 प्रायस्त्रैरिभ मण्डलेगर विरूपाक्षखजिवासिनः ॥ ६३ ॥
 प्रस्थप्रस्त्रवणाविनोसि विदुलीः पादैः रुपितोसि च
 प्रत्तुङ्गच्च विर्भापि गृह्णमधिकं गाडापलेनान्वितम् ।

दुष्प्रापो बहुधा वनैरसि महासत्वप्रकर्षोद्धतै-
 नूनं कश्चन कासरेन्द्र चरसि त्वं सर्वतः पर्वतः ॥ ६४ ॥
 भीष्मस्तं हि दृशा नलीसि च नृगस्त्वं ऋक्षरोमाप्यसि
 भ्रातस्त्वं भरतः पृथुश्च तरसा नूनं मरुत्तोधिकः ।
 इत्थं पुण्यपुराणभूपतिमपेत्वय्यद्भुतेजाग्रति
 श्रीमन्मैरिभराजराजहतकान्नालीकयामः खलान् ॥६५ ॥
 कर्णनिर्णुं दसि त्रिगर्तपतिनोधुनोषि तज्जीवनं
 द्रोणंसन्ततसुञ्चरस्यपि गृहे नित्यं सुभद्रान्वितः ।
 हन्तुं सैन्धवमीश्वरेण विहितं सामर्थ्यमासेदिवान्
 धीरश्रीमहिष्काधिराज भवने मन्ये त्वमेवाजुनः ॥ ६६ ॥
 वेगादर्जुनमेव धावसि हृदं त्वं कालगृष्टश्वरन्
 भोमं मुञ्चसि किञ्च भूरि निनदन्धत्से ऽङ्गलक्ष्मीं स्थिराम् ।
 बाहिन्यां प्रसभं प्रविश्य कुरुषे क्षीभं प्रतापान्वित-
 स्तस्मात्क्षर्ण इवाङ्गसैरिभपते किं कामानवस्यर्थिनाम् ॥६७ ॥
 लोके त्वं हि स धर्मराडसि महान् भीमोस्य पाथोपि न
 द्रोणीभूतमुखोसि कासरपते किं चासिना सत्यभूः ।
 उद्धोषेण च कर्णशत्रुमयसे भूरिश्रुको भीष्मतां
 त्वत्सन्दर्शनतोद्य भारतकथा प्रत्यक्षमालक्ष्यते ॥ ६८ ॥
 ज्यामाकर्षसि सङ्गतात्तिमहतीं मध्ये शराणां चरन्
 धन्वाकर्षणविश्रुतः प्रकटयन् दोषं स्वकैः कर्मभिः ।
 आलोक्यापि न भीतिमञ्चसि परान् प्राप्तोञ्छ्रयो विगृहे
 वीरायेसर कासरेखर ननु द्रोणस्त्वमेवासिनः ॥६९ ॥

सुग्रीवोसि महागर्जासि वपुषा नीलः प्रमाथी तथा
धूम्रश्चासि महानुभावमहिष त्वं दुर्मुखः केशरौ ।
इत्थं ते सततं महाकपिशताकारस्य साहाय्यतः
सीतां प्राप्य विलङ्घ्य दुःखजलधिं नन्दामि रामः स्वयम् ॥७०॥
त्वं वाली रमसे रुमामुपगतः प्रौढाङ्गदेहान्वित-
स्तारामैत्रमिह स्पुट वितनुषे नादैर्जयन् दुन्दुभिम् ।
इत्थं सत्यपि कासरेण्णरजनस्याश्चर्यदाश्चर्यया
मातङ्गान्तिक एव निर्भयमहो सञ्चारशौलोसि किं ॥७१॥
उच्चैरावणसोदरोसि च महापार्श्वीतिकायोसि चा-
क्ष्याकारमहोदरोसि नितरां त्वं मेघनादोप्यमि ।
धूम्राक्षोसि च दूषणोसि चरिते स्वं कुम्भकर्णीप्यतः
सङ्ग्रामस्त्वदुपाश्रयेण भजनलङ्कारमाधारतां ॥७२॥
सीतायां प्रसितो दृढं कृतयुगव्यापारघोरक्रमो-
दर्पोज्जम्भितहेहयाधिपहतियान्तो लुलाय प्रभो ।
प्रख्यातोप्यनरण्य एव विषयेषु त्वकृष्टधन्वा जवान्
मायावी सहि रावणः पुनरिह प्राप्तोसि किं मङ्गहे ॥७३॥
ताम्रश्मश्रुमुखोसि नैव सहसे क्रोडाहतिं मानवैः
कामं बाडववैरमाकलयसे रोपेण नैसर्गिकम् ।
सम्प्रीतिं तरसादने वितनुषे त्वामद्य पानोत्सुकं
चन्दाखानमवैमि यत्तव खुरानाश्चर्यमालोकये ॥७४॥
द्वन्द्वे प्रीतियुतः क्वचित् बहुग्रीहिप्रकर्षः क्वचित्
पश्चात्तत्पुरुषान्वितः कृतसमाहारः क्वचित् क्वचित् ।

शब्देषु द्विगुणादरं कलयसि श्रीकामराधोखर
 प्रायश्चाद्भक्तवक्त्रवर्त्तिनमिह त्वामिव मन्यामहे ॥७५॥
 त्वं शक्तिं दधासि च पदेष्वङ्गा जहन्नक्षणा
 स्वातन्त्र्यं पृथयथ शब्दविषयेष्यासक्तसुर्व्यां भजन् ।
 भूयोदर्शनमेषि लिङ्गकरप्रामाण्यसम्भावितः ।
 कल्याणं प्रसितं ततोद्य महिष त्वां तर्कये तार्किकम् ॥७६॥
 सूत्राणि प्रसभं महाप्रतिभयोन्नाहेन यः खण्डयन्
 धायावाङ्मुख एव चाधिकरण प्रीडिं परां दर्शयन् ।
 सङ्घर्षे सति वाङ्मैविजयिता सिद्धान्ततोगाहसे
 तेन त्वं महिषावतंस न कथं मोमं सजाग्रेसरः ॥७७॥
 मालिन्यास्यदमुच्चकैस्तत्र वपुगोत्रापुनस्त्रग्वरा
 नित्यं जाङ्गलभूमिषु त्वमयमे शार्दूलविज्ञोडितम् ।
 काठिन्यं वपुषा विभर्षि नितरां किञ्चिद्भ्रूवज्राधिकं
 वृत्तात्मा भर्जासि प्रवन्धपदवीं वाहद्विषत्स्मापते ॥७८॥
 शृङ्गारं रुचिरन्दधास्यनुपदं वीरेण सञ्चार्यसे
 कृथा भूरि दयान्वितः प्रतिभयं हास्यं वहस्यद्भुतम् ।
 उद्धोषं विकृतं करोषि बहुधा रौद्रं मुहुर्वीक्षसे
 सायन्दासनिशान्तभाक् नवरसस्तत्व सलाय प्रभो ॥७९॥
 जिष्णुस्त्वं हि क्लेशानुभावमयसे श्रीकासरक्ष्यापते
 नित्यं किञ्च सदन्तकोसि वपुषि गाम्येप्सि ते निःकृतः ।
 पाशौ चासि सदाशुगत्वमयसे सर्वत्र कथादिषु
 प्रायोवैश्वणोच्छ्रयं प्रकटयन् किञ्च त्वमुग्राकृतिः ॥ ८० ॥

क्षिप्रान्धसि पञ्च लाङ्गलविधौ लब्धार्द्रकणाजिनो
 गोदानेषु सहस्रयः प्रतिदिनं पात्रीभवस्यात्मना ।
 त्वं ब्रह्माण्डकटाहमञ्चसि समुद्घोषेण लब्धा त्वया
 कापि स्वर्णतुलापि कासर ततोदीर्घायुरिच्छामि ते ॥ ८१ ॥
 पर्णानां पयसाञ्च नित्यमशनैः कालं क्षिपन्वर्तसे
 निष्कम्पमृतपसि स्थितोसि निश्चतं त्वं पर्णशालान्तरे ।
 शिषे स्थण्डिल एव चानु द्विवसन्दिर्विनिर्मज्जस्यपि
 प्रार्थ्यं तन्तवकासरेन्द्र यदृषेच्चर्यां समालम्बसे ॥ ८२ ॥
 शीतं वारि वियोग एव हि पिवस्याकण्ठमत्यादरात्
 सन्तापिप्यतनु प्रमोदभरितोन ग्राम्यधर्मान्वितः ।
 यच्चित्रं सुखसन्निपातरहितः पुष्पाणि पुष्टिन्तनौ
 तन्मे ब्रूहि किमौषधं महिष रे श्लाघ्य त्वया भक्षितम् ॥ ८३ ॥
 स्वीयोक्त इतलाधिरूढमधिकासक्तं वहन्नात्मजं
 वालञ्च प्रमदान्वतस्सुखमहो निद्रासि निश्चिन्तधीः ।
 दुर्भूपास्यमपास्यनैकविकृतिप्रारब्धलब्धेन च
 प्रीतस्तिष्ठसि कासरोत्तरभवद्गार्हस्थ्यमेदाङ्गतम् ॥ ८४ ॥
 नित्यं दुर्धरदुर्मुखादिसहितशृङ्गाग्रकृष्टाचलः
 प्रायस्त्वं महिषश्च एव धरणीं हन्तावतीर्णः पुनः ।
 किन्तु प्राप्तयुगानुभूपचरितस्सर्वोपकारी भवान्
 आतः कासरवर्यनिर्जरगणाः कुर्वन्तु ते मङ्गलम् ॥ ८५ ॥
 पोत्वा वारिसरोवरेषु विपिने स्वैरञ्चरित्वा तृणान्
 ग्राकात्यादपि वा पराङ्गविगमात्कृद्वा महीं सर्वतः ।

श्रे रत्नम्यनुपायमेव भुवनं सन्धय्य तान् सैरिभान्
 धिक्धिह्, धनिगर्दभान् गयते सेवार्यमञ्जोजनः ॥ ८६ ॥
 त्वामादौ गणयन्ति मूढगणनप्रस्तावनायाञ्जनाः
 ते मूढा महिमाविदस्तवनतां ह्वयामि ते वाच्यताम् ।
 सस्थोत्पत्तिनिदानमस्यथ हविर्मूलं सुराणामसि
 ब्रूमः किं बहु कासरेन्द्र जगतामाधारताङ्गाहसे ॥ ८७ ॥
 अष्टास्वभ्रमुवल्लभवादिषु भवानेकस्त्वमत्रागतः
 किं वा जङ्गमताङ्गतः कुलगिरिष्वेकस्त्वमथुन्नतः ।
 आहोस्विन्नह्निवासुरस्त्वमधुना हन्तावतीर्णः पुनः
 ब्रूहि श्रीमहिषेन्द्र विस्मयभरस्त्रेयं मदीयं मनः ॥ ८८ ॥
 उहामद्विरदद्वयद्वयसता मुच्चैर्बलं निस्तुलं
 दुर्भेदाद्गतमालभूमिदलजेष्वथे सरस्त्वं सदा ।
 तत्सर्वं महिषावतंस कृषिभिस्त्रंसारपोषार्थिने
 मन्ये हन्त पचेलिमामिह पुनर्मङ्गागधेयोन्नतिम् ॥ ८९ ॥
 मूर्ता किं तमसाङ्गटा किमथवा नीलाचलो जङ्गमो
 जीमूतः किमु सञ्चरिष्णुरवनौ यद्विश्वतुर्भिर्युतः ।
 इत्येवं किल तर्कयन्ति मसृणत्वङ् मांसलश्यामल
 येषां सैरिभमण्डलेश्वर दृशोः पन्यानमारोहसि ॥ ९० ॥
 भ्रातस्त्वच्चर मा कदाचन बहिर्वाहारिचूडामणे
 त्वामालोक्य समुन्नता कृतिधरं सञ्चारिणं शृद्धिणम् ।
 कोद्येष च्छितिभृद्भित्तौ पुनरसावित्याग्रहो द्रवधी
 जम्भारिस्तवडम्भनाशन कृबे दशोलिमुत्तभयेत् ॥ ९१ ॥

तस्मै नृहृद्यमाय तेऽतिमहते कच्याणमाशास्महे
 श्रीमन् सैरिभ सूमहे-द्रशिखरोत्रीढाचलाय चणात् ।
 तत्ताहृक् शतकाटिकोटिषु परित्यक्तादरो भूयसा
 यस्मै सन्ततमुच्चकैः स्पृहयते देवोपि संक्रन्दतः ॥ ८२ ॥
 न स्वप्नेपि दरिद्रता प्रसजति त्वामाश्रितानां नृणां
 कीशा धान्यचयैः पतन्ति बहवः कोशेषु च व्रीहयः ।
 इत्थं सर्वजनावनप्रतिभुवे दोनावलौकन्यवे
 भूयस्यो महिषाधिराज भवते भूयासुरद्याशिषः ॥ ८३ ॥
 कर्षद्दर्भमहर्निशं वसुमतीं क्लिश्नामि किं कासर
 त्वं सभ्यैरधुनातमैर्नृपमभं साकं सुखेनावस ।
 न ज्ञानं न च मेन्ति काशलमिति व्यर्थां मतिं माकृथा
 स्वत्तोमूढतमा इमे भवसि हि त्वं तेषु वाचस्पतिः ॥ ८४ ॥
 निष्प यूहृविर्धमानसुमहादुस्त्राभवोत्साहव
 ह्भूर्पाल कपालवच्युतरुशत्याकर्णनोदोर्णयोः ।
 निर्व्याजं ममकर्णयोस्त्वमसृतं हुङ्कारवच्छब्दना
 दिष्णाष्टमस्मृतिं सिञ्चसोव महिष चेवेषु कथ्यन्म, खः ॥ ८५ ॥
 दुर्वाणोकसमुद्यदुद्भटभट भटश्रेणीकरव्यापृत
 द्राघीयस्फुटधूमवर्तिविगलदधूमान्यकारावृते ।
 तन्निष्टोवनपूतिगन्धभरिते भूपालवाह्याङ्घ्रि
 वासुक्ते शहरायकासरपते मन्नाय तुभ्यं नमः ॥ ८६ ॥
 सूढा गाढधनोष्णभीशवदना च्छापालपाशादुष्णे-
 खाशापाशविल्लथमाणहृदया व्यर्थां स्थितिन्त-वते ।

अस्मद्भूपतिमाश्रयन्तु विबुधाः कामप्रदं सैरिभंयो
 स्मानक्षति रक्षति क्षितिफलैस्त्रायस्त्रमग्रैरपि ॥ ६७ ॥
 उन्मत्ताद्रविणाधिकत्व वग्रतस्त शङ्कता दुर्गुणै
 स्सञ्जाताह प्लेशतो विरचितान्यायाविभूत्यादृताः ।
 केचिच्छृङ्खलभृतश्च सम्प्रति सुभेदारादयः कासर
 ल्येष्टाः किं भवती वदत्वमथवा सत्यं कनिष्ठाइमे ॥ ६८ ॥
 केदारो महिषीमनोज गृहमात्रायोन्नमय्याननं
 दन्तान् किञ्चिदभिप्रदर्श्य विकृतं कूजन् खुरैः क्ष्मां खनन् ।
 प्रत्यग्रायत सूरणाङ्गरनिभन्तर्त्कञ्चिदुर्जृम्भयन्
 महिषेन्द्र निर्विशसि दुःक्ष्मापालवत् स्वश्रिया ॥ ६९ ॥
 राजा धर्मपरः परस्परघृतस्त्रे हाश्वतस्त्रिणो
 राजन्वत्यवनीवतीपक जनास्वाढ्या भवन्तु क्रतौ ।
 पुष्टाङ्गाः पशवश्चरन्तु भजतां दुर्भिक्षवार्तालयं
 वाञ्छानाथकवेः कृतिश्च कुरुतां निर्मत्सराणां सुदम् ॥१००॥

इति वाञ्छानाथकवीश्वरकृतं महिषप्रगतकं सम्पूर्णम् ।

—०—

राज्ञा तप्तोदकपक्वधान्यं दृष्ट्वा किं हृदयस्फोट-
 ङ्गताब्रोहयः—इति पृष्टे अनेनैवैव कविना
 पद्यमिदं भणित मिथ्याहुः । यथा—
 उष्यन्तिः कमलये निवसतिः केदारभूमौ चिरं
 किंचापापतया विशुष्य यपसि म्लुष्टं करैर्भास्वतः ।

कुञ्जीपाककृते दशापरिणतौ तत्सर्वमासीदति
 क्लेशेनैव महत्तरेण हृदयस्फोटङ्गतावरोहयः ।

अनेनैव कविना स्वविरचितं पद्यंस्तुवता केनचित्
 रसिकेन दुर्भाषापूर्वकं श्लाघिते तदा पद्यमिदं भणित-
 मित्याहुः । यथा—

अन्धौभूय गुणागुणेषु तरवावातावधूताइव ।

श्लाघन्ते यदि साहितीं रमवतीमन्नास्ततः किं फलं ॥
 जानन्वाङ्गचमत्कृतीः पदगतीरर्थोचितीस्साहितीः ।
 रन्तश्शर्मं यदश्रुते कविवरस्या जीवनाडो कवेः ॥ इति ।

॥ समाप्तो महिषप्रबन्धः ।

श्रीपादारविन्दशतकम् ॥

—०—

महिम्नः पन्थानं मदनपरिपन्थिप्रणयिनि
 प्रभर्निर्णेतुं ते भवति यतमानोपि कतमः ।
 तथापि श्रीकाञ्ची विह्वति रसिकोपि मनसो
 विपाकस्वत्पादन्तुतिविधिषु जल्प्याकथति ॥१॥
 गलग्राही पौन्दरपुरवनीपल्लवरुचां
 घृतप्रायस्यानामरुणमहसामादिमगुरुः ।
 समिन्धे बन्धुकस्तवकमहयोद्वा दिशि दिशि
 प्रसर्पन् कामाच्याश्चरणकिरणानामरुणिमा ॥ २ ॥
 मरालीनां यानाभ्यसनकलना मूलगुरवे
 दरिद्राणां त्राणव्यतिकरसुरोद्यानतरवे ।
 तमस्काण्डप्रौढिप्रकटनतिरस्कारजनयं
 कामाच्याश्चरणनलिनाय स्पृहयते ॥३॥
 वहन्ती सैन्द्रीसरणिमवनस्त्रामरपुरी
 पुरन्ध्रीसीमन्ते कविकमलबालार्कसुषमा ।
 त्रयी सीमन्तिन्यास्तनतटनिचोलारुणापटी
 विभान्ती कामाच्याः पदनलिनकान्तिर्विजयते ॥४॥
 प्रणम्वीभूतस्य प्रणयकलहत्रस्तमनस-
 स्मरारातेश्चूडाव्रततिगृहमेधो हिमकरः ।
 ययोस्मान्भगां कान्तिं वहति सुषमाभिश्चरणयो
 स्तयोर्मै कामाच्याहृदयमपतन्द्रं विहरताम् ॥५॥

ययोः पीठायन्ते विबुधमकुटीनां पटलिका
 ययोस्त्रीधायन्ते स्वयमुदयभाजः फणितयः ।
 ययोर्दासायन्ते सरसिजभवाद्याश्चरणयोः
 तयोर्मे कामाख्या दिनमनु वरीवर्तु हृदयम् ॥६॥
 नयन्ती सङ्कोचं सरसिजरुचां दिक्करिसरे
 सृजन्ती लौहित्यं नखाकिरणचन्द्रार्धखचिता ।
 कवीन्द्राणां हृत्कैरवविकसनोद्योगजननी
 स्फुरन्ती कामाक्ष्याश्चरणरुचिसन्ध्या विजयते ॥७॥
 विरावैर्माञ्छीरैः किमपि कथयन्तीव मधुरं
 पुरस्तादानम्बे पुरविजयिनि स्मेरवदने ।
 वयस्येव प्रौढा शिथिलयति या प्रेमकलह-
 प्ररोहं कामाक्ष्याश्चरणयुगली सा विजयते ॥८॥
 सुपर्वस्त्रीलोलालकपरिचितं षट्पदचितैः
 स्फुरन्नाचारागं तरुणतरणिज्योतिररुणैः ।
 भृतं कान्धम्भोभिर्विष्टमरमरन्दैस्सरसिजैः
 विधत्ते कामाक्ष्याश्चरणयुगलं बन्धुपदवीम् ॥९॥
 रजस्रंसर्गेपि स्थितमरजसामेव हृदये
 परं रक्तत्वेन स्थितमपि विरक्तैकशरणाम् ।
 अलक्ष्यं मन्दानां वहदपि सदा मन्दगतितां
 विधत्ते कामाक्ष्याश्चरणयुगमाश्चर्यलहरीम् ॥१०॥
 जटाला मञ्छीरस्फुरदकणरक्तांशुनिकरैः
 निषीदन्ती मध्येनखरुचिकरी गाङ्गपयसाम् ।

परिव्राणं कर्तुं मम जननि कामाक्षि नियतां
 तपश्चर्यां धत्ते तव चरणपाथोजयगली ॥११॥
 तुलाकोटिद्वन्द्वक्वणितफणिता भीतिवचसोः
 विनम्रं काची विस्मरमहः पाटलितयोः ।
 क्षणं विन्यासेन चयिततमसोर्मे ललितयोः
 पुनोयान्मूर्धानं पुरहरपुरन्ध्रीचरणयोः ॥१२॥
 भवानि द्रुह्येतां भवनिविड तेभ्यो मम मुहुः
 तमोव्यामोहेभ्यस्तव जननि काक्षि चरणौ ।
 ययोर्लाक्षाविन्दुस्फुरणधरणाङ्गुर्जाटजटा
 कुटीरे शोणाङ्गं वहति वपुरेणाङ्गकलिका ॥१३॥
 पवित्रीकुर्युर्नः पदतलभुवः पाटलरुचः
 परागास्ते पापप्रशमनधुरीणास्तव शिवे ।
 कणां लब्धुं येषां निजशिरसि कामाक्षिविवशा
 बलन्तोव्यातन्वन्त्यहमहमिकां वासवमुखाः ॥१४॥
 बलाकामालाभिर्नखरुचिमयीभिः परिहृते
 विनम्रस्वर्नारी विकचकचकालाम्बुदकुले ।
 स्फुरन्तःकामाक्षिस्फुटदलितबन्धूकसुहृद
 स्तटिल्लेखायन्ते तव चरणपाथोजकिरणाः ॥१५॥
 सरागस्त्रद्वेषः प्रसन्नरसरोजि प्रतिदिनां
 निसर्गादाक्रामन्विवुधजनमूर्धानमधिकम् ।
 कथङ्कारं मातः कथय पादपद्मस्तव सुताम्
 नतानां कामाक्षि प्रकटयति कैवल्यसरणिम् ॥१६॥

जपालक्ष्मीशोणोजनितपरमज्ञाननलिनी
विकासव्यासङ्गोविफलितजगज्जाडगरिमा ।
मनः पूर्वाद्रिं मे तिलकयतु कामाक्षि तरसा
तमस्काण्डद्रोही तव चरणपाथोजरमणः ॥१७॥
नमस्कर्मः प्रेङ्खन्मणि कटकनीलोपलमहः
पयोधौ रिङ्खद्भिर्नखकिरणफेनैर्ध्रुवलिने ।
स्फुटं कुर्वाणाय प्रवलचलदोर्वानलशिखः
वितर्कं कामाच्यास्ततमरुणिमे चरणयोः ॥ १८॥
शिवे पाशयेतामलघुनि तमःकूपकुहरे
दिनाधीशोयेतां मम हृदयोपाथोजविपिने ।
नमोमासायेतां सरसकवितारिति सरित्
त्वक्षोयो कामाक्षि प्रसृतकिरणौ देवि चरणौ ॥ १९ ॥
निषक्तं श्रुत्यं ते नयनमिव सहृत्तरुचिरे
स्त्वमैर्जुष्टं शुद्धैरधरमिव रम्यैर्द्विजगणैः ।
शिवे वक्षीजन्मद्वितयमिव मुक्ताश्रितमिमं
त्वदीयं कामाक्षि प्रणतशरणं नीमि चरणम् ॥२०॥
रमस्यासं सञ्चन्द्रमुचि परिपन्थिप्रणयिनि
निसर्गप्रेङ्खोलत्कुरलकुलकालाहिशबले ।
नखच्छायादुग्धोद्धिपयसि तं विद्रमरुवां
प्रचारं कामाक्षि प्रचुरयति पादाब्जसुषमा ॥ २१ ॥
कदा दूरीकर्तुं ह्यटुदुरितकाकीलजनितं
सहान्तं सन्तापं मदनपरिपन्थि प्रियतमे ।

चणन्ते कामाक्षि त्रिभुवनपरीतापहरणी
 पटौयांसं लक्ष्मि पदकमलसेवाभृतरसम् ॥ २२ ॥
 ययोस्त्रांध्यं रोचिस्त्र ततमरुणिन्ने स्पृहते
 ययोश्चान्द्रो कान्तिः परितपति दृष्ट्वा नखरुचिम् ।
 ययोः पाकोद्रे कं पिपठिषति भक्ताया किसलय
 मृदिन्नः कामाक्ष्या मनसि चरणौ तौ तनुमहे ॥ २३ ॥

जगन्नेदन्नेदं परमिति परित्यज्य यतिभिः
 कुशाग्रोयस्त्रान्तैः कुशलधिषणैश्शशास्त्रसरणी ।
 गवेथं कामाक्षि ध्रुवमकृतकानां गिरिसुते
 गिरामैदं पर्यन्तव चरणमाहात्म्यगरिमम् ॥ २४ ॥
 कृतज्ञानं शास्त्राभृतरसि कामाक्षि नितरा ।
 न्दधानं वैशद्यङ्कलितरसमानन्दसुधया ।
 अलङ्कारभूमेर्मुनिजनमनश्चिन्मयमहा
 पयोधरन्तस्थन्तवचरणरत्नं विजयते ॥ २५ ॥
 मनोगेहे मोहोद्भवतिमिरपूर्णं मम मुहु-
 र्दरिद्राणीकुर्वन् दिनकर सहस्राणि किरणैः ।

विधत्तां कामाक्षिप्रसृभरतमीवञ्चणक्षणाधं
 सान्निध्यञ्चरणमणिदीपो जननि ते ॥ २६ ॥
 बुधानाञ्चेतोवन्नखररुचि सम्पर्किं विवुध
 स्ववन्ती स्त्रोतोवत्पटु मुखरितं हंसकरवैः ।
 दिनारम्भश्रीवन्नियतमरुणच्छायसुभगं
 मदन्तः कामाक्ष्या स्फुरतु पदपङ्के रुहयुगम् ॥ २७ ॥

सदा किं सम्पर्कात्प्रकृतिकठिनैर्वा किमक्कुटै-
 स्तटैर्नीहाराद्विरधिकमधुना योगिमनसाम् ।
 विभिन्दे सम्मोहं शिशिरयति भक्तानपिटृशा-
 महृष्यं कामाक्षि प्रकटयति ते पादयुगली ॥ २८ ॥
 पवित्राभ्यामम्ब प्रकृतिसृदुलाभ्यान्तव शिवे
 पदाभ्यां कामाक्षि प्रसभमभिभूतैस्त्वचकितैः ।
 प्रवालैरम्भोजैरपि च वनवासव्रतदशा-
 स्सदारभ्यन्ते परिचरितनानाद्विजगणैः ॥ २९ ॥
 चिराद्दृश्याहंसैः कथमपि सदाहंससुलभा
 निरस्यन्ती जाड्यं नियतजडमध्यै कगरणम् ।
 अदीषव्यासङ्गा सततमपि दीषाप्तिमलिनं
 पयोजं कामाख्याः परिहसति पादाब्जयुगली ॥ ३० ॥
 सुराणामानन्दप्रवलनतया मण्डनतया
 नखेन्दुज्योत्स्नाभिर्विसृमरतमः खण्डनतया ।
 पयोजश्रीहेषव्रततरया वत्स चरणयो
 विंलासःकामाक्षि प्रकटयति नैशाकरदयाम् ॥ ३१ ॥
 सितिन्ना कान्तीनां नखरजनुषां पादनलिन-
 च्छ्वोनां शोणित्वा तव जननि कामाक्षि नमने ।
 लभन्ते मन्दारग्रथित नव बन्धूककुसुम
 स्रजां मामीचीन्यं सुरपुरन्ध्रीकचभराः ॥ ३२ ॥
 स्फुरन्मध्ये शुद्धे नखकिरणदुग्धाब्धिपयसां
 वहन्नञ्जङ्गमं दरमपि च रेखात्मकतया ।

श्रितोमाक्षरं रूपं श्रियमपि दधानीनिरुपमां
 त्रिधामा कामाख्याः पदनलिननामा विजयते ॥ ३३ ॥
 नखशीसंफुल्लस्तवकनिचितस्वैश्च किरणैः
 पिशङ्गैः कामाक्षि प्रकटितलमत्पल्लवरुचिः ।
 सताङ्गम्यशङ्कैः सकलफलदातासुरतरु
 स्तुदीयः पादोयं तुहिनगिरिराजन्यतनये ॥ ३४ ॥
 वषट्कुर्वन्माञ्जीरकलकलैः कर्मलहरौ
 हवींषि प्रोदृण्डं ज्वलति परमज्ञानदहने ।
 महीयान् कामाक्षि स्फुटमहसि जोहोति सुधियां
 मनोद्यां मातस्तव चरणयज्वागिरिसुते ॥ ३५ ॥
 महामन्त्रं किञ्चिन्मणिक्कटकनादैरिव जपन्
 क्षिपन् दिक्षु स्वच्छं नखरुचिमयं भास्मनरजः ।
 नतानां कामाक्षि प्रकृतिपटुरुच्चाटय ममता
 पिशाचोम्पादोयं प्रकटयति ते मान्त्रिकदयाम् ॥ ३६ ॥
 उदीते बोधेन्दौ तमसि नितरां जग्मुषिदशा-
 न्दरिद्रां कामाक्षि प्रकटमनुरागञ्च दधती ।
 सितेनाच्छाद्याङ्गनखरुचिमयेनांघ्रियुगली
 पुरन्ध्रौ ते मातस्त्वयमभिसरत्येव हृदयम् ॥ ३७ ॥
 दिनारम्भस्त्रुद्गाह् नलिनविपिनानामभिनवा
 विकासो वा सन्तस्मृकविपिकलोकस्य नियतम् ।
 प्रदोषः कामाक्षि प्रकटपरमज्ञानशशिनः
 चकास्ति त्वत्पादस्मरणमहिमा शैलतनये ॥ ३८ ॥

धृतच्छायासक्तं सरसिरुहमैत्रौपरिचितं
 विधानं दोषीनां निखिलजगतास्वीधजननम् ।
 समुच्छ्रूणां मार्गप्रथमपटुकामाक्षि पदवीं
 पदन्ते पातङ्गीं परिकलयते पर्वतसुते ॥ ३९ ॥
 ग्रनैस्तोर्त्वा मीहाम्बुधिमथसमारोढुमनसः
 क्रमात्कैवल्याख्यां सुकृतिसुलभां साधवलभिम् ।
 लभन्ते निश्रेणोमिव ऋटिति कामाक्षि चरणं
 पुरश्चर्याभिस्ते पुरमथनसोमन्तिनि जनाः ॥ ४० ॥
 प्रचण्डार्तिञ्चोभप्रथमसुहृदे प्रातिभसरि-
 त्यवाह प्रीहण्डीकरणजलदाय प्रणमताम् ।
 प्रदोपाय प्रीढे भवतमसि कामाक्षि चरण
 प्रयादीन्मुख्याय स्पृहयति जनायं जननि ते ॥ ४१ ॥
 मरुद्भिस्सुसेव्या सततमपि चाञ्चन्त्यरहिता
 सदारुण्यं यान्ती परिणतिदरिद्राणसुषमा ।
 गुणोत्कर्षान्माञ्जीरककलकलैस्तर्जनपरा
 प्रवालं कामाच्याः परिहसति पादाब्जयुगली ॥ ४२ ॥
 जगद्रक्षादक्षानलिनरुचिशिखा पटुतरा
 सुरैर्नम्या रम्या सततमपि गम्या बृधजनैः ।
 हयो लीला लोना श्रुतिषु सुरपालादि मकुटो
 तटो सोमा दामा जयति तव कामाक्षि पदवीः ॥ ४३ ॥
 गिरान्दूरो चोरो जडिमतिमिराणाङ्कृतजग-
 त्परित्राणौ शीषौ मुनिहृदयलीलैक निपुणौ ।

नखस्मेरो सारो निममवचसां खण्डितभव-
 यहोन्मादो पादो तव मनसि कामाक्षि कलये ॥ ४४ ॥
 अविश्रान्तं पङ्कं यदपि कलयन् यावकमयं
 निरस्यन् कामाक्षि प्रणमनजुषां पङ्कमखिलम् ।
 तुलाकोटिद्वन्द्वं दधदपिच गच्छन्न तुलतां
 गिरा मार्गं पादोगिरिवर सु ते लज्जयति ते ॥ ५५ ॥
 प्रवालं सन्नोलं विपिनविवरे वपयतिया
 स्फुरत्तिलम्बालातपमधिकवादितलं वया ।
 रुचिं सान्द्रास्वन्या विरचयति या वर्धयतु सा
 शिवं मे कामाक्ष्याः पदनलिनपाटल्यलहरौ ॥ ४६ ॥
 किरन् ज्योत्सारौतिं नख मुखरुचाहंसमनसो
 वितन्वानः प्रीतिं विकचदरुणाशोरुहरुचिः ।
 प्रकाशश्रौः पादस्तव जननि कामाक्षि तनुतं
 शरत्कालपीठींशशिशकलचुड़ प्रियतमे ॥ ४७ ॥
 नखाङ्गूरस्मेरद्युतिविनतिगङ्गाभस्मिसुखं
 कृतस्नानं शास्त्रानृतममलमास्त्राद्य नियतम् ।
 उदङ्घ्रन्मञ्जोरस्फुरणमणिदोपैर्मम मनो
 मनाञ्जि कामाक्ष्याश्चणमणहर्म्यं विहरताम् ॥ ४८ ॥
 भवाश्लोधा नौका जडिमविपिन पावकशिखा
 ममत्येन्द्रादीनामधिमकुटमुत्तंसर्काक्षकाम ।

जगन्तापे ज्योत्स्नामकृतकवचः पञ्चरपुटे
शुक्लीं कामाद्या मनसि कलये पादयुगलीं ॥ ४६ ॥
परात्मप्राकाशप्रतिफलनचञ्चुः प्रणमतां
मनोज्ञस्वत्पादोमणिसुक्करसुद्राङ्कलयते ।
यदीयां कामाक्षि प्रकृतिमष्टशाश्लोघनदशां
विधातुञ्चेष्टन्ते बलरिपुबधूटीकचभराः ॥ ५० ॥
अविश्रान्तं तिष्ठन्नकृतकवचः कन्दरपुटी
कुटीरान्तः प्रौढां नखरुचिसटालिं प्रकटयन् ।
प्रचण्डं खण्डत्वं नयतु मम कामाक्षि तरसा
तमोवेतण्डेन्द्रं तव चरणकण्ठीरवपतिः ॥ ५१ ॥
पुरस्तात् कामाक्षि प्रचुररसमाखण्डलपुरी
पुरन्धीणां लास्यन्तव ललितमालोक्य शनकैः ।
नखश्रीभिस्मेराइव वितनुते नूपुररवैः
चमत्कृत्याशङ्के चरणयुगलीसाररचनाम् ॥ ५२ ॥
सरोजं निन्दन्ती नखकिरणकपूर् रशिशिरा
निशित्तामारारिर्मुकुटशशिरेखा हिमजलैः ।
स्फुरन्ती कामाक्षि स्फुटरुचिमये पङ्कवचये
न वा दत्ते मैत्र्यं पश्चिकसुदृशा पादयुगली ॥ ५३ ॥
नतानां सम्पत्तेरनवरतमाकर्षणजपः
प्ररोहत्संसारप्रसरगरिमस्तम्भनजपः ।
त्वदीयः कामाक्षि स्मरहरमनोमोहनजपः
पटीयान्नः पायात्पदनलिनमञ्जीरनिनदः ॥ ५४ ॥

वितन्वीयानाथे मम गिरसि कामाच्च क्लपया
 पदाभोजन्यासम्पशुपरिवृद्धप्राणदयिते ।
 पिबन्तोयन्मुद्राप्रकरमुपकम्पापरिसरे
 दृशा नानव्यन्ते नलिनभवनारायणमुखाः ॥ १५ ॥
 प्रणामोद्यद्द्वन्द्वारकमुकुटमन्दारकलिका
 विलीलल्लोलम्बप्रकरमयधूमप्रचुरिमा ।
 प्रदीप्तः पादाजटुतिविततिपाटन्यलहरी
 कशानुः कामाख्या मम दहतु संसारविपिनम् ॥ १६ ॥
 वलक्ष्मीकृत्वाधिपरुचिसदृचा तव नखै-
 र्जिष्टक्षुर्दक्षत्वं सरसिरुहभिक्षुत्वकरणे ।
 क्षणान्नः कामाच्च क्षुभितभवसंक्षोभगरिमा-
 वचोवैचक्षण्यं चरणयुगलीपङ्कलयताम् ॥ १७ ॥
 सप्तन्ताक्कामाच्च क्षततिमिरसन्तानसुभगा-
 ननन्ताभिर्भाभिर्दिनमनुदिगन्तान्विरचयन् ।
 अहन्त्याया हन्ता मम जडिमदन्तावलहरि-
 र्विभिन्तां सन्तापं तव चरणचिन्तामणिरसौ ॥ १८ ॥
 दधानो भास्वत्ताममृतनिलयीलोहितवपु-
 र्विनम्नाणां सौम्योगुरुरपि कवित्वं च कलयन् ।
 गतौ मन्दोगङ्गाधरमहिषि कामाच्च भजतां
 तमःकेतुर्मातस्तव चरणपद्मोविजयते ॥ १९ ॥
 नयन्तीं दासत्वं नलिनभवमुख्यानसुलभ
 प्रदाहीनानाममरतरुदौर्भाग्यजननीं ।

जगज्जन्मक्षेमक्षयविधेषु कामाक्षि पदयो-
र्धुरौणामौष्टि कस्तव भणितुमाहोपुरुषिकाम् ॥ ६० ॥
जनोयं सन्तप्तो जननि भवचण्डांशुनिकरैः
अलब्धाकिं त्वेकं कणमपि परज्ञानपयसः ।
तमोमार्गे पान्यस्तव भ्रूटिति कामाक्षि शिशिरां
पदाभोजच्छायां परमशिवजाये ऋगयते ॥ ६१ ॥
जयत्यस्व श्रीमन्नखकिरणचौनांशून्मयं
वितानखिभ्राणे सुरमुकुटसङ्घट्टमसृणे ।
निजारुण्यक्षीमास्तरणवति कासाक्षि सुलभा
बुधैस्त्वम्बिन्नारी तव चरणमाणिक्यभवने ॥ ६२ ॥
प्रतीमः कामाक्षि स्फुरित तरुणादित्यकिरणां
श्रियोमूलद्रव्यन्तव चरणमद्रीन्द्रतनये ।
सुरेन्द्राशामापूरयति यदसौ ध्वान्तमखिलं
धुनीते दिग्भागानपि च महसा पाटलयते ॥ ६३ ॥
महाभाष्यव्याख्यापटुशयनमारोपयति वा
द्विरेफाणामध्यासयति सततं वा निवसतिं ।
स्मरव्यापारेष्वपिशुननिटिलङ्कारयति वा
प्रणम्यं कामाक्ष्याः पदनलिनमाहात्म्यगरिमा ॥ ६४ ॥
विवेकाश्च स्रोतस्त्रपनपरिपाटी शिशिरिते
समीभूते शास्त्रस्मरणहलसङ्घर्षणवशात् ।
सतां चेतःक्षेत्रे वपति तव कामाक्षि चरणो
महासम्बिदस्यप्रकरनवबीजङ्गिरिसुते ॥ ६५ ॥

दधानो मन्दारस्तवकपरिपाटीं नखरुचा
 वहन् दीप्ताशुशोण!ङ्गुलिपटलचाम्पेयकलिकाः ।
 अशोकोक्तासं नः प्रचुरयतु कामाक्षि चरणौ
 विकासी वासन्तस्त्रमयइव ते शर्वदयिते ॥ ६६ ॥
 नखांशुप्राचुर्यप्रसृमरमरालालिधवल-
 स्फुरन्मञ्जीरोद्यन्मरकतमहेश्वैवलयुतः ।
 भवत्याः कामाक्षि स्फुटचरणपाटल्यकपटो
 नदः शोणाभिख्यो नगपतितनूजे विजयते ॥ ६७ ॥
 धुनानं पङ्कौघं परमसुलभं कण्टककुलैः
 विकासव्यासङ्गं विदधदपराधीनमनिशं ।
 नखेन्दुज्योत्स्नाभिर्विशदरुचि कामाक्षि नितरां
 असामान्यं मन्थिसरसिजमिदन्ते पदयगम् ॥ ६८ ॥
 करीन्द्राणां द्रुह्यत्यलसगतिलीलासुविमलैः
 पयोजैर्मात्सर्यं प्रकटयति कामं कलयते ।
 पदाभोजहन्द्वन्तव तदपि कामाक्षि हृदयं
 मुनीनां शान्तानां कथमनिशमस्त्रैस्सृह्यते ॥ ३९ ॥
 निरस्ता शोणिन्ना चरणकिरणानां तव शिवे
 समिन्धाना सन्ध्यारुचिरचलराजन्यतनये ।
 असामर्थ्यादेनं परिभवितुमेतत्समरुचां
 सरोजानां जाने मुकुलयति शोभां प्रतिदिनम् ॥ ७० ॥
 उपादिच्छहाद्यं तव चरणनामागुरुरसौ
 मरालां शङ्गे मसृणमतिलालित्वसरणी ।

अतस्ते निस्तन्द्रं नियतमसुना सख्यपदवीं
 प्रपन्नं पाथोजं प्रतिदधति कामाक्षि कुतुकम् ॥ ७१ ॥
 दधानैस्त्वान्यर्कं प्रकृतिमलिनैः षट्पदकुलैः
 द्विजाधीश्रस्नाघा विधिषु विदधद्भिर्मुकुलतां
 रजोमिश्रैः पद्मैर्नियतमपि कामाक्षि पदयोः
 विरोधस्ते युक्तोविषमशरवैरिप्रियतमे ॥ ७२ ॥
 कावित्वश्रीमिश्रीकरणनिपुणैरक्षणचण्णौ
 विपन्नानां श्रीमन्नलिनमसृणौ शोणकिरणौ ।
 सुनीन्द्राणामन्तःकरणसरणौ नर्तनचण्णौ
 मनोज्ञौ कामाख्या दुरितहरणौ नीमि चरणौ ॥ ७३ ॥
 परस्मात्प्रवम्नादपि च परयोर्मुक्तिकरयोः
 नखश्रीभिजेर्ग्रीवाकलिततुलयोस्ताम्बतलयोः ।
 विलीये कामाख्या निगमनुतयोर्नाकिनतयो-
 निर्नस्तप्रोन्धीलन्नलिनमदयोरेव पदयोः ॥ ७४ ॥
 स्वं भावादन्धीन्यङ्गिसलयमपीदन्तव पदं
 ऋद्विन्ना शोणिन्ना भगवति दधाने नृदृशताम् ।
 वने पूर्वस्येच्छा सततमवने किन्तु जगतां
 परस्येत्यं भेदस्फुरति हृदि कामाक्षि सुधियाम् ॥ ७५ ॥
 कथं वाचालोपि प्रकटमणिमञ्जूरनिन्दैः
 सदैवानन्दार्द्रान् विरवयति वाचंयमजनान् ।
 प्रकृत्याशोणाञ्छविरपि च कामाक्षि चरणौ
 मनीषानैर्मैत्र्यं कथमिव नृणां मांसलयते ॥ ७६ ॥

चलत्तृष्णा वीची परिचलनपर्याकुलतया
 सुहुभ्रान्त्यातान्तः परसशिव वामाक्षि परवान् ।
 तिततीर्षुः कामाक्षि प्रचरतरकर्मास्वुधि ममुं
 कदाहं लप्स्येते चरणमणिसेतुं गिरिसुते ॥ ७७ ॥
 विशुथन्त्वाम्रज्ञासरिति दुरितग्रीष्मसमय-
 प्रभावे न क्षीणे सति मम मनः केकिनि शुचा ।
 त्वदीयः कामाक्षि स्फुरितचरणाभोजमहिमा
 नभोमासाटो पन्नगपतिसुते किं न कुरुते ॥ ७८ ॥
 विनम्राणाञ्चेतोभवनवलभीसोन्निचरण-
 प्रदीपे प्राकाश्यं दधति तव निर्धूततमसि ।
 असौमा कामाक्षि स्वयमलघुदुष्कर्मलहरी
 विघूर्णन्ती शान्तिश्लभपरिपाटीव भजते ॥ ७९ ॥
 विराजन्ती शक्तिर्नखकिरणमुक्तामणितते-
 विपत्याथोराशौ तरणिरमराणां प्रणमताम् ।
 त्वदीयः कामाक्षि ध्रुवमलघुदावीभववने
 मुनीनां ज्ञानाग्नेररणिरयमङ्घ्रिर्विजयते ॥ ८० ॥
 समस्तैस्संसेव्यस्मृततमपि कामाक्षि विबुधै-
 स्तुतोगन्धर्वस्त्रीसुललितविपञ्चौकलरवैः ।
 भवत्या भिन्दानो भवगिरिकुलं जृम्भिततमो
 बलद्रोही मातश्चरणपुरुहूतोविजयते ॥ ८१ ॥
 वसन्तं भक्तानामपि मनसि नित्यं पदिलसत्
 घनच्छायापूर्णं शुचिमपि नृणां तापशमनम् ।

नखेन्दुञ्चोत्स्राभिः शिगिरमपि पद्मोदयकरं
 नमामः कामाख्याश्चरणमधिकार्थ्यकरणम् ॥ ८२ ॥
 कवीन्द्राणां नानाफणितिगुणचित्रीकृतवचः
 प्रपञ्चव्यापारप्रकटकलाकौशलनिधिः ।
 अधः कुर्वन्नजं मनकष्टगुमुख्यैर्मुनिजनै-
 र्नमस्यः कामाख्याश्चरणपरमेष्ठी विजयते ॥ ८३ ॥
 भवत्याः कामाक्षि स्फुरितपदपङ्केरुहभुवां
 परागाणां प्रैः परिहृतकलङ्कव्यतिकरैः ।
 न तामामृष्टे हृदयमुकुरे निर्मलरुचि
 प्रमद्रे निश्लोषं प्रतिफलति विश्वं गिरिसुते ॥ ८४ ॥
 तव वस्तं पादात्कमलयमरस्थान्तरमगात्
 परं रेखारूपं कमलमलममुमेवाश्रितमभूत् ॥
 जितानां कामाक्षि द्वितयमपि युक्तं परिभवे
 त्रिदेशे वासोवा चरणगमनं वा निजरिपोः ॥ ८५ ॥
 गृह्योत्वा याथार्थ्यन्निगमवचसान्देशिककृपा
 कटाक्षार्कञ्चोतिः शमितममतावन्धतमसः ॥
 यन्ते कामाक्षि प्रति दिवसमन्तर्हृदयितुं
 त्वदीयं पादाब्जं सुकृतपरिपाकेन सुजनाः ॥ ८६ ॥
 जडानामथन्व स्मरणसमये त्वच्चरणयोः
 भ्रमन्मन्यन्मामृत् घुमिधुमितसिन्धुप्रतिभटाः ॥
 प्रसन्नाः कामाक्षि प्रसभमधरस्यंदनकरा
 भवन्ति स्वच्छन्दं प्रकृतिपरिपक्वा भणितयः ॥ ८७ ॥

बहन्नप्यश्रान्तं मधुरनिन्दं हंसकमसौ
 तमेवाधःकर्तुं किमिव यतते केलिगमने ।
 भवस्यैवानन्दं विदधदपि कामाक्षि चरणौ
 भवत्यास्तद्रोहं भगवति किमेवं वितनुते ॥ ८८ ॥
 यदत्यन्तं ताम्यत्यालसगतिलोलास्रपि शिवे
 तदेतत्कामाक्षि प्रकृतिस्मदुलं ते पश्युगम् ।
 किरीटं सङ्घट्टं कथमिव सर्गौघस्य सहते
 मुनीन्द्राणाम्नास्ति मनसि च कथं सूचिनिश्चिते ॥ ८९ ॥
 मनोरङ्गे मत्के प्रिवुधजसन्मोदजननी
 सरागव्यासङ्गा सरसस्मदुसञ्चारसुभगा ।
 मनोज्ञा कामाक्षि प्रकटयतु लास्यप्रकरणं
 रणन्मञ्जीराते चरणयुगली नर्तकबधूः ॥ ९० ॥
 परिष्कर्वन्नातः पशुपतिकपर्दञ्च विषये
 पराचां हृत्पद्मं परमफणितोनाञ्च मकुटीम् ।
 परस्ते पादोयं परिहरतु कामाक्षि ममता
 पराधीनत्वं मे परिमुषितपायोजमहिमा ॥ ९१ ॥
 प्रसूनैस्सम्पर्काद्मरतरुणीकुन्तलभवैः
 श्रमौष्ठानां दानादनियमपि कामाक्षि नमताम् ।
 स्वसङ्गात् त्वं केलिप्रसवजनकत्वेन च तव
 त्रिधा धत्ते वार्तां सुरभिरिति पादौ गिरिसुते ॥ ९२ ॥
 महामोहस्तेन व्यतिकरभयात्पालयति यो
 विनिक्षिप्तं स्वस्मिन् मुनिजनमनोरत्नमनिश्रं ।

सरागस्थोद्रेकात्सततमपि कामाच्च तरमा
 किमेवं पादोसौ किसलयरुचिं चोरयति ते ॥ ८३ ॥
 सदा स्वादुङ्कारं विषयलङ्घनी शालिकणिकां
 समास्वाद्या यान्तं हृदयशुकपोतं जननि मे ।
 कृपाजाले फालेक्षणरमणि कामाच्च रभसात्
 गृहीत्वा वध्नीयाश्चरणयुगली पञ्जरपुटे ॥ ८४ ॥
 धुनानं कामाच्च स्मरणलवमात्रेण जडिम
 ज्वरप्रोढिं गूढं निगमशिखरे कुञ्जकुहरे ।
 अलभ्यं मन्दानां कति च न लभन्ते सुकृतिनः
 चिरादन्विथन्तस्तव चरणसिद्धीषधमिदम् ॥ ८५ ॥
 रणन्मञ्जीराभ्यां ललितगमनाभ्यां सुकृतिनां
 मनोवास्तव्याभ्यां मथिततिमिराभ्यां नखरुचा ।
 निधियाभ्यां पत्या निजशिरसि कामाच्च सततं
 नमस्ते पादाभ्यां नलिनमृदुलाभ्यां नगसुते ॥ ८६ ॥
 सुरागे राकेन्दुप्रतिनिधिमुखे पर्वतसुते
 चिराल्लभ्ये शमधनजनानां परिषदा ।
 मनोभृङ्गीमत्कः पदकमलयुग्मे जननि ते
 प्रकामं कामाच्च त्रिपुरहर वामाच्च रमतां ॥ ८७ ॥
 यशस्सूते मातर्मधुरकवितां पद्मलयते
 श्रियं दत्ते चित्ते किमपि परिपाकं पृथयते ।
 सतां पाशग्रन्थिं शिथिलयति किं किन्न कुरुते
 प्रसन्ना कामाच्च प्रणतिपरिपाटी चरणयोः ॥ ८८ ॥

पदद्वंद्वं मन्दं गतिषु निवसन्तं हृदि सतां
 गिरामन्ते भ्रान्तं कृतकरहितानां परिवृढे ।
 जनानामानन्दं जननि जनयन्तं प्रणमतां
 त्वदीयं कामाक्षि प्रतिदिनमहं नौमि विमलं ॥ ९९ ॥
 पुरामारारातिः पुरमजयदम्ब स्तवगतैः
 प्रसन्नायां सत्यां त्वयि तुहिनशैलेन्द्रतनये ।
 अतस्ते कामाक्षि स्फुरतु तेरसा कालसमये
 समायाते मातर्मम मनसि पदाब्जयुगलो ॥ १०० ॥
 अलङ्काले काले विपदि तव कामाक्षि चरणं
 दिनारश्रोदञ्चत्तपनजलजम्बद्युतिभरं ।
 सकृत्स्मृत्वा लोकास्सुरवरघटाभिर्मुहुः
 निषेव्यन्ते वन्दे जननरहितायं तममलम् ॥ १००१ ॥

॥ इति श्रीकामाक्षिपादारविन्दशतकम् ॥

॥ समाप्तम् ॥

॥ कटाक्षशतकम् ॥

॥ ४ ॥

मोहान्धकारनिवहं विनिहन्तुमीहे
सूकात्मनामपि महाकवितावदान्यान् ॥
श्रीकाञ्चिदेशशिशिरीकृति जागरूकां
नेकास्त्रनाथतरुणी करुणाविलोकान् ॥ १ ॥
मातर्जयन्ति ममता गृहमोक्षणानि
माहेन्द्रनीलरुचिश्चिच्छणदक्षिणानि ॥
कामाक्षि कल्पितजगत्त्रयरक्षणानि
त्वद्दीक्षणानि वरदानविचक्षणानि ॥ २ ॥
आनङ्गतन्त्रविधिदर्शितकौशलाना-
मानन्दमन्दपरिधूर्णितमन्थराणां ॥
तारुण्यमम्ब तव ताडित कर्णसीम्नां
कामाक्षि खेलति कटाक्षनिरीक्षणानां ॥ ३ ॥
कल्लोलितेन करुणारसवेल्लितेन
कल्माषितेन कमनीय्य मृदुस्मितेन ॥
मामञ्चितेन तव किञ्चन कुञ्चितेन
कामाक्षि तेन शिशिरीकुरु वीक्षितेन ॥ ४ ॥

साहाय्यकं गतवती सुहृरर्जुनस्य
 मन्दस्मितेन परितोषितभीमचेताः ॥
 कामाक्षि पाण्डवचमूरिव तावकीना ॥
 कर्णान्तिकञ्चलति हन्तु कटाचलक्ष्मीः ॥ ५ ॥
 अस्तं क्षणन्नियतु मे परितापसूर्य-
 मानन्दचन्द्रमसमानयतां प्रकाशं ॥
 कालान्धकारसुषमाङ्गलत न्दिगन्ते
 कामाक्षि कोमलकठाक्षनिशागमस्ते ॥ ६ ॥
 ताटङ्गमौक्तिकरुगङ्गुरदन्तकान्तिः
 कारुण्यहस्तिपशिखामणिनाधिरूढः ॥
 उच्चलयत्वशुभपादपमस्मदीयं
 कामाक्षि तावक्कटाक्षमतङ्गजेन्द्रः ॥ ७ ॥
 छायाभरेण जगतां परितापहारी
 ताटङ्गरत्नमणितल्लजपल्लवश्रीः ।
 कारुण्यनामविकिरन्मकरन्दजालं
 कामाक्षि राजति कटाक्षसुरद्रुमस्ते ॥ ८ ॥
 सूर्याश्रयप्रणयिनी मणि कुण्डलांशु-
 लीहित्यकोकनदकाननमानिनाय ।
 यान्ती तव स्मरहराननकान्ति सिन्धुं
 कामाक्षि राजति कटाक्षकलिन्दकन्या ॥ ९ ॥
 प्राप्नोति यं सुकृतिनं तव पक्षपातात्
 कामाक्षि वीक्षणविलासकला पुरन्ध्री ।

सद्यस्तमेव किल मुक्तिवधं वृणीते
 तस्मान्नितान्तमनयोरिदमैकं त्यम् ॥ १० ॥
 बान्ती सदैव मरुतामनुकूलभावं
 भ्रूवन्निशत्रुधनुरुल्लसिता रसार्द्रा ।
 कामाक्षि कौतुकतरङ्गितनीलकण्ठा
 कादम्बिनीव तव भाति कटाक्षमाला ॥ ११ ॥
 गङ्गाभ्रसि स्मितमये तपनाम्नजेव
 गङ्गाधरीरसि नवीत्यलमालिकेव ।
 वक्त्रप्रभा सरसि शैवलमण्डलीव
 कामाक्षि राजति कटाक्षरुचिच्छटा ते ॥ १२ ॥
 संस्कारतः किमपि कन्दलितान्त्रसंज्ञान्
 केदारसोन्नि सुधियामुपभोगयोग्यान् ।
 कल्याणसूक्तिहरौ कलमाङ्गुरान्नः
 कामाक्षि पद्मलयतु त्वदपाङ्गपातः ॥ १३ ॥
 चाञ्चल्यमेव कलयन्नियतं प्रकृत्या
 मालिन्यभ्रृतिपथाक्रमजागरूकः ।
 कैवल्यमेव किमु कल्पयते नतानां
 कामाक्षि चित्रमयते करुणाकटाक्षः ॥ १४ ॥
 सञ्जीवने जननि चूतशिलीमुखस्य
 सन्धोहने शशिकिशोरकशेखरस्य ।
 संस्तम्भने च ममताग्रहचेष्टितस्य
 कामाक्षि वीक्षणकला परमौषधन्ते ॥ १५ ॥

कामद्रुहो हृदययन्त्रणजारुकाः

कामाक्षि चञ्चलदृगञ्चल मेखला ते ।

आश्चर्यमम्ब भजतां भ्रष्टिति स्वकीय-

सम्पर्क एव विधुनोति समस्तबन्धान् ॥ १६ ॥

नीलोपि रागधिकञ्जनयन् पुरारे

लीलोपिभक्तिमधिकां दृढयन्नराणाम् ।

वक्रोपि देवि नमतां समतां वितन्वन्

कामाक्षि नृत्यतु मयि त्वदपात्पातः ॥ १७ ॥

कुण्ठोक्तो विपदं मम कुञ्चितम्भू

चापाञ्चितश्चितविदेहभवानुरागः ।

रक्षापकारमनिशञ्जनयन् जगत्यां

कामाक्षि रामद्रुहे ते करुणाकटाक्षः ॥ १८ ॥

श्रीकामकोटिशिवलोचनशोभितस्य

शृङ्गारबीजविभवस्य पुनः प्ररोहे ।

प्रेमाश्रसार्द्रमचिरात् प्रचुरेणशङ्के

केदारमम्ब तव केवलदृष्टिपातः ॥ १९ ॥

माहात्म्यशिवधिरसो तव दुविलङ्घ्य

संसारविन्धागिरिखण्डनकेलिवञ्चुः ।

धैर्याम्बुधि मय्युपनेचुलुकीकरोति

कामाक्षि वीक्षणविजम्बणकुम्भजम्बा ॥ २० ॥

पीयूषवर्षशिशिरास्फुरदुल्लसच्छ्री

मैत्रीविसर्गमधुराञ्जततारकासिः ।

कामाक्षि संश्रितवती वपुरष्टमूर्त्ते
 र्त्रीस्त्रायते भगवति त्वदपाङ्गमाला ॥ २१ ॥
 अस्व स्मर प्रतिभटस्य वपुर्मनोज्ञ
 मञ्जोजकाननमिवाञ्चितकण्टकाभं ।
 मृङ्गैव चुञ्चति सदैव सपक्षपाता
 कामाक्षि कोमलरुचिस्त्वदपाङ्गमाला ॥ २२ ॥
 केशप्रभापटलनौलवितानजाले
 कामाक्षि कुण्डलमणिच्छविदीपभागे ।
 कस्मै कटाक्षरुचिरङ्गतले कृपाख्या
 शीलूषिका नटति शङ्करवल्गभेते ॥ २३ ॥
 अत्यन्तशीतलमतन्द्रयतु चणार्ध-
 मस्तोकविश्रममनङ्गविलामकन्दम् ।
 अल्पस्मितामृतमपारकृपाप्रवाह-
 मक्षिप्ररोहमचिरान्मयि कामकोटी ॥ २४ ॥
 मन्दाचरागतरत्नीकृतिपारतन्त्रां
 कामाक्षि मन्धरतरां त्वदपाङ्गडोलां ।
 आरूढ्य मन्दगतिकौतुकशालिचक्षु-
 रानन्दमेति सुहुरर्थशशाङ्गमौलि ॥ २५ ॥
 त्वैयम्बकत्रिपुरसुन्दरिहर्म्यभूमि-
 रङ्गं विहारसरसोकुरुणाप्रवाहः ।
 दासाश्च वासवमुखाः परिपालनीयाः
 कामाक्षि विश्वमपि वीक्षणभूयतस्त्रि ॥ २६ ॥

षागोश्वरी सहचरी नियनेन लक्ष्मी
 भ्रूवङ्गरी वशकरी भुवनानि गेहं ।
 रूपत्रिलोकनयनामृतमख तेषां
 कामाक्षि येषु तव वीक्ष्य एपारतन्त्रों ॥ २७ ॥
 माहेश्वरं भ्रूटिति मानसमीनमख-
 कामाक्षि धैर्यजलधौ नितरान्निमग्नं ।
 जालेन शृङ्खलयति त्वदपाङ्गनाम्ना
 विस्तारितेन कुसुमायुधदाशकोसौ ॥ २८ ॥
 उन्मूल्य बोधकमलाकरमख जाड्य
 स्तम्बेरमं मम मनो विपिने भ्रमन्तम् ।
 कुण्ठीकुरुष्व तरसा कुटिलाग्रसोम्ना
 कामाक्षि तावककटाक्षमहाङ्गुशेन ॥ २९ ॥
 उद्वेक्षितस्तवकितैर्ललितैर्विलासै-
 रुत्थाय देवि तव गाढकटाक्षकुञ्जात् ।
 दूरम्पलाययतुमोहसृगीकुलं मे
 कामाक्षि सत्वरमनुग्रहकेसरीन्द्रः ॥ ३० ॥
 स्नेहार्दितां विकसितोत्पलकान्तिचोरा-
 ष्चेतारमेव जगदीश्वरि जेतुकामः ।
 मानोद्धतोमकरकेतुरसौ धनीते
 कामाक्षि तावककटाक्षरूपाण्वल्लीं ॥ ३१ ॥
 श्रौतीं व्रजन्तापि सदा रणिं मुनीनां
 कामाक्षि सन्ततमपि स्मृतिमार्गगामी ।

कौटिल्यमम्ब कथमस्थिरताञ्च धत्ते
 चौर्यञ्च पङ्कजरुचान्त्वदपाङ्गलेशः ॥ ३२ ॥
 नित्याश्रितैः परिचितौ यतमानमेव
 नोलोत्पलं निजसमीपनिवासलोलं ।
 प्रीत्यैव पाठयति वीक्षणदेशिकेन्द्रः
 कामाक्षि किन्तु तव कालिमसम्प्रदायं ॥ ३३ ॥
 भ्रान्त्या नुहुस्तत्रकितस्मितफेनरागौ
 कामाक्षि वक्त्ररुचिमञ्जयवारिरागौ ।
 आनन्दति त्रिपुरमर्दननेत्रलक्ष्मी-
 रालम्ब्य देवि तव मन्दमपाङ्गसेतुं ॥ ३४ ॥
 श्यामा तव त्रिपुरसुन्दरि लोचनश्रीः
 कामाक्षि कन्दलितमेदुरतारकान्तिः ।
 ज्योत्स्नावती स्मितरुचापि कथन्तनोति
 स्पर्धां महो कुवलयैश्च तथा चकोरैः ॥ ३५ ॥
 कालाङ्गनञ्च तव देवि निरीक्षणञ्च
 कामाक्ष्यसाम्यसरणिं समुपैति कन्या ।
 निःशेषनेत्रसुलभं जगतीषु पूर्वं
 मन्यत्रिनेत्रसुलभन्तुहिनाद्रिकन्ये ॥ ३६ ॥
 घूमाङ्कुरोमदनकेतनपावकस्य
 कामाक्षि नेत्ररुचिनीलिमचातुरी ते ।
 अचन्तमङ्गलमिदन्नयनत्रयस्य
 हृषीदयं जनयते हरिणाङ्गमौलिः ॥ ३७ ॥

आरम्भलेशसमये तव वीक्षणस्य
 कामाक्षि मूकमपि वा क्षणमात्रनम्बं ।
 सर्वज्ञतासकललोकसमक्षमेव
 कीर्त्तित्रयम्बरणमाख्यवती वृणीते ॥ ३८ ॥
 कालाम्बुवाहइव ते परितापहारी
 कामाक्षि पुष्करमधः कुरुते कटाक्षः ।
 पूर्वः परं क्षणरुचा समुपैति मैत्रीं
 अन्यस्तु सन्ततरुचिम्ब्रकटीकरोति ॥ ३९ ॥
 सूक्ष्मेपि दुर्गमतरेपि गुरुप्रसाद-
 साहाय्येन विचरन्नपवर्गमार्गं ।
 संसारपङ्कनिचयेन पतत्यमुन्ते
 कामाक्षि गाढमवलम्ब्य कटाक्षयष्टिं ॥ ४० ॥
 कामाक्षि सन्वतमसौ हरिनीलरत्न-
 स्तम्भे कटाक्षरुचिपुञ्जमये भवत्याः ।
 बद्धोपि भक्तिनिगलैर्मम चित्तहस्ती
 स्तम्भञ्च बद्धमपि मुञ्चति हन्त चित्रं ॥ ४१ ॥
 कामाक्षि क्लृप्तामपि सन्ततमञ्जनञ्च
 विभ्रन्निर्गतरलोपि भवत्कटाक्षः ।
 नैर्मल्यमन्वहमनञ्जनताञ्चभूय
 स्थैर्यञ्च भक्तहृदयाय कथन्ददाति ॥ ४२ ॥
 मन्दस्मितस्त्वकितम्बाणिकुण्डलांशु
 स्तोमप्रवालरुचिरं मिश्रिरीकृताम्बं ।

कामाक्षि राजति कटाक्षरुचीकदम्ब-
सुद्यानमख करुणा हरिणेक्षणायाः ॥ ४३ ॥

कामाक्षि तावककटाक्षमहेन्द्रनील
सिंहासनं शृतवतोमकरध्वजस्य ।
साम्राज्यमङ्गलविधौ मणिकुण्डलश्री
नीराजनोत्सवतरङ्गितदीपमाला ॥ ४४ ॥

मातः क्षणं स्रपय मान्तव वीक्षितेन
मन्दाक्षि तेन सुजनैरपरोक्षितेन ।
कामाक्षि कर्मणिगिरीङ्गमभास्करेण
श्रेयस्करेण सधुपद्युतितस्करेण ॥ ४५ ॥

प्रेक्षापगापयसि सज्जनमारचर्थ्य
युक्तस्मितांशुहाराभस्मविलेपनश्रीः ।
कामाक्षि कुण्डलमणिद्युतिभिर्जटाल-
श्लोकण्ठमेव भजते तव दृष्टिपातः ॥ ४६ ॥

कैवल्यदाय करुणारसकिङ्कराय
कामाक्षि कन्दलितविभ्रमशङ्कराय ।
आलोकनाय तव भक्तगिवङ्कराय
मातर्नमोस्तु परतन्वितशङ्कराय ॥ ४७ ॥

साम्राज्यमङ्गलविधौ मकरध्वजस्य
लोलालकालिङ्गततोरणमाख्यशोभे ।
कामेश्वरि प्रचुरमुत्पलवेजयन्ती
चातुर्यमेति तव चञ्चलदृष्टिपातः ॥ ४८ ॥

मार्गेण मञ्जुकचकान्तितमोर्दितेन
 मन्दायमानगमना मदनातुरासौ ।
 कामाक्षि दृष्टिरयते तव शङ्कराय
 सङ्केतभूमिरुचिरादभिसारिकेव ॥ ४९ ॥
 व्रीडाप्रवृत्तिरमणीकृतसाहचर्या
 शैवालिताङ्गलरुचा शशिशेखरस्य ।
 कामाक्षि कान्तिसरसिन्वदपाङ्गलक्ष्मी
 मन्दं समाश्रयति मज्जनखेलनाय ॥ ५० ॥
 काषायमंशुकमिव प्रवटं दधानो-
 माणिक्यकुण्डलरुचिर्ममताविरोधी ।
 श्रुत्यन्तसौमनिरतस्सुतराञ्चकास्ति
 कामाक्षि तावक्रकटाक्षयतीश्वरोसौ ॥ ५१ ॥
 पाषाण एव हरिनीलमणिदिनेषु
 प्रक्लानताङ्गु वलयम्प्रकटीकरोति ।
 नैमित्तिकाजलदमेचकताततस्ते
 कामाक्षि शून्यमवमानमपाङ्गलक्ष्मणाः ॥ ५२ ॥
 शङ्कारविभ्रमवती सुतरां सुलज्जा
 नासाग्रमौक्तिकरुचा कृतमन्दहासा ।
 श्यामा कटाक्षसुषमा तव युक्तमेतत्
 कामाक्षि चञ्चति दिगम्बरवक्त्रविम्बं ॥ ५३ ॥
 नीलोत्पलेन मधुपेन च दृष्टिपातः
 कामाक्ष्यतुल्यमिति ते कथमामनन्ति ।

शैत्येन निन्दति यदन्वहमिन्दुपादान्
 पाथोरुहेण यदसौ कलहायते च ॥ ५४ ॥
 श्लोष्ठप्रभापटलविभ्रममुद्रितेन
 भ्रूवल्लिवीचिसुभगे सुखकान्तिसिन्धौ ।
 कामाक्षि वारिभरप्ररणलम्बमान
 कालाम्बुवाहसरणिं लभते कटाक्षः ॥ ५५ ॥
 मन्दस्मितैर्धवलितामणिकुण्डलांशु
 सम्पर्कलोहितरुचिस्वदपाङ्गधारा ।
 कामाक्षिमल्लिकुसुमैर्नवपल्लवैश्च ।
 नीलोत्पलैश्च रचितेव विभाति माला ॥ ५६ ॥
 कामाक्षि शीतलकृपारसनिर्भराभिः
 सम्पर्कपद्मलरुचिः त्वदपाङ्गमाला ।
 गोभिः सदा पुररिपोरभिलक्ष्यमाणा
 दूर्वाकदम्बकविडम्बनमातनोति ॥ ५७ ॥
 हृत्पङ्कजं मम विक्रामयिता प्रनुष्ण-
 न्नल्लासमुत्पलरुचस्तमसां निरोद्धा ।
 दोषानुषङ्गजडताञ्जगतान्धुनानः
 कामाक्षि वीक्ष्य पविलामइवोदयस्ते ॥ ५८ ॥
 चक्षुर्विमोहयति चन्द्रविभूषणस्य
 कामाक्षि तावककटाक्षतमःप्ररोहः ।
 प्रत्यन्मुखन्तु नयनं स्तिमितस्मृतीनां
 प्राकाशमेव नन्दतीति परं विचित्रं ॥ ५९ ॥

कामाक्षि वीक्षणरुचा युधि निर्जितं ते
 नीलोत्पलन्निरवशेषगताभिमानं ।
 आगत्य तत्परिसरं श्रवणावतंश
 व्याजेन नूनमभयार्थं न मातनोति ॥ ६ ॥
 आश्चर्यमस्य वदनाभ्युदयावलम्बं
 कामाक्षि चञ्चलनिरीक्षणविभ्रमस्त्री ।
 धैर्यं विधूय तनुते हृदि रागवन्धं
 शश्रोस्तदेव विपरोततया मुनीनाम् ॥ ६१ ॥
 जन्तोरसकृत्प्रणमतो जगदीशतः
 तेजस्विताश्च निशिताश्च मतिं सभायाम् ।
 कामाक्षि माक्षिकभरीमिव वैखरीञ्च
 सक्ष्मीञ्च पक्ष्मलयति क्षणवीक्षणन्ते ॥ ६२ ॥
 कादम्बिनो किमयतेन जलानुषङ्गं
 शृङ्गावलिः किमुररीकुरुते न पत्रम् ।
 किं वा कलिन्दवनया सह तेन भङ्गं
 कामाक्षि निश्चयपदं न तवाक्षिलक्ष्मीः ॥ ६३ ॥
 काकीलपावकलण्णीकरणपि दक्षं
 कामाक्षि बालकसुधाकरशेखरस्य ।
 अत्यन्तशैतलतमोप्यनिवारितं ते
 चित्रं विमोहयति वित्तमयं कटाक्षः ॥ ६४ ॥
 कार्पण्यपूररसवर्धितमस्य मोह-
 कन्दोद्गतं भवमयं विषपादपं मे ।

तुङ्गं च्छिनतु तुहिनाद्रिसुते भवत्याः
 काञ्चीपुरीश्वरि कटाक्षकुठारधारा ॥ ६५ ॥
 कामाक्षि घोरभवरोगचिकित्सनार्थं
 मभ्यर्थं देशिककटाक्षभिषक्प्रसादात् ।
 तत्रापि देवि लभते सुकृतौ कदाचि-
 दत्यन्तदुर्लभमपाङ्गमहोषधं ते ॥ ६६ ॥
 कामाक्षि देशिककृपाङ्कुरमाश्रयन्ती
 वानातपोनियमनाश्रितपाशवन्धाः ।
 वासालयं तव कटाक्षमसुं महान्तं
 लब्धा सुखं समधियोविचरन्ति लोके ॥ ६७ ॥
 साकूतसंज्ञपितगर्भिताग्धहासं
 व्रीडानुरागसहचारि विलोचनन्ते ।
 कामाक्षि कामपरिपन्थिनि मारवौर-
 सांब्राजविभ्रमदयां प्रकटीकरोति ॥ ६८ ॥
 कामाक्षि विभ्रमबलैकनिधिर्विधाय
 भ्रूवस्त्रिचापकुटिलीकृतिमेव चित्रम् ।
 स्वाधीनतां तव निनाय शशाङ्कमौले-
 रङ्गार्धराजसुखलाभमपाङ्गवीरः ॥ ६९ ॥
 कामाङ्कुरैकनिलयस्तव दृष्टिपातः
 कामाक्षि भक्तमनसां प्रददातु कामान् ।
 रागान्वितः स्मृयमपि प्रकटीकरोति
 वैराग्यमेव कथमेष महासुनीनाम् ॥ ७० ॥

कालाम्बुवाहनविवहे. कलहायने ते
 कामाक्षि कालिममदेन सदा कटाक्षः ।
 चित्तं तथापि नितराममुमेव दृष्टा
 सीत्कण्ठ एव रमते किल नीलकण्ठः ॥ ७१ ॥
 कामाक्षि मन्मथरिपोरवलोकनेषु
 कान्तं पयोजमिव तावक्रमच्छिपातम् ।
 प्रेमागमो दिवसवद्विकवीकरोति
 लज्जाभरो रजनिवन्मुद्गुदीकरोति ॥ ७२ ॥
 मूकोविरञ्चति परं पुरुषः कुरूपः
 कन्दर्पति त्रिदशराजति किम्पचानः ।
 कामाक्षि केवलमुपक्रमकाल एव
 लीलातरङ्गितकटाक्षरुचि क्षणन्ते ॥ ७३ ॥
 नीलालका मधुकरन्ति मनोज्ञनासा
 मुक्तारुचः प्रकटकन्दबिसाङ्गुरन्ति ।
 कारुण्यमम्ब मकरन्दति कामकीटि
 मन्ये ततः कमलमेव विलोचनन्ते ॥ ७४ ॥
 आकाङ्क्षमाणफलदानविचक्षणयाः
 कामाक्षि तावककटाक्षककामधेनोः ।
 सम्यक् एव कथयमम्ब विमुक्तपाश-
 बन्धाः स्फुटन्तनुभूतः पशुतान्यजन्ति ॥ ७५ ॥
 संसारधर्मपरिपाकजुषां नराणां
 कामाक्षि शीतलतराणि तवेक्षणानि ।

मन्थं चयन्ति मुहुर्निम्बनरागिरीत्या
 कामद्रुहो मनसि मन्थयन्निषत्रभानुम् ॥ ७६ ॥
 चन्द्रातपन्ति घनघट्टनकर्दमन्ति
 मुक्तागुणन्ति हिमवारि निषेचनन्ति ।
 प्रेमास्वराशि मततस्त्रपितानि चित्रं
 कामाक्षि तावककटाक्षनिरीक्षणानि ॥ ७७ ॥
 कान्ताञ्जनप्रतिभटङ्गमनीयकान्त्या
 कन्दर्पतन्त्रकलया कलितानुभावम् ।
 काञ्चीविहाररश्मिके कलुसार्तिचोरं
 कञ्जोलयस्वमयि ते करुणाकटाक्षम् ॥ ७८ ॥
 कान्तेन मन्थयप्रदेन विमोह्यमान
 स्वान्तेन चूततर्कमून्मगतस्य पुंसः ।
 कान्तेन किञ्चिदवलोकय लोचनस्य
 प्रान्तेनमाञ्जननि काञ्चिपुरी विभूषे ॥ ७९ ॥
 कामाक्षि केपि सुजनास्त्वदपाङ्गसङ्घे
 कण्ठेन कन्दलितनीलिमसम्प्रदायाः ।
 उत्तंसकल्पितकुटुम्बचकारपोषा
 नक्तन्दिनं प्रसवभूनयना भवन्ति ॥ ८० ॥
 नीलोत्पलप्रसवकान्तिनिदर्शन
 कारुण्यविभ्रमजुषा तव वोक्षणेन ।
 कामाक्षि कर्मजलधेः कलशोसुतेन
 पाशत्रयाद्द्वयममी परिमोचनीयाः ॥ ८१ ॥

अत्यन्तचञ्चलमलौकिकमञ्जनं किं
 शङ्कारभङ्गिरहिता किमु भृङ्गमाला ।
 धूमाङ्कुरः किमु हुताशनसङ्गहीनः
 कामाक्षि नेत्ररुचिनौलिमकन्दली ते ॥ ८२ ॥
 कामाक्षि नित्यमयमञ्जलिरस्तुमुक्ति-
 बीजाय विश्वममदोदयघूर्णिताय ।
 कन्दर्पदर्पपुनरुद्भवसिद्धिदाय !
 कल्याणदाय तव देवि दृगञ्चलाय ॥ ८३ ॥
 दर्पः पुरो मदनकेतन विश्वमाणां
 निन्दाङ्कुरोपि दलितोसलचातुरीणाम् ।
 क्षीपाङ्कुरो भवतमिस्त्रकदम्बवानां
 कामाक्षि पालयतु मां तदपाङ्गपातः ॥ ८४ ॥
 कैवल्यदीपमणिरौहणपर्वतेभ्यः
 कारुण्यनिर्भरपयःकृतमन्यनेभ्यः ।
 कामाक्षि किङ्करितशङ्करमानसेभ्य-
 स्तेभ्योनमोस्तु तव वीक्षणविभ्रमेभ्यः ॥ ८५ ॥
 अल्पोयएव नवमुत्पलमम्बुहीना
 मौनस्थ मासरणिरञ्जुरुहञ्च किं वा ।
 दूरी शृगी तदसमञ्जरामञ्जनञ्च
 कामाक्षि वनीक्षणरुचौ तव कामयामः ॥ ८६ ॥
 मिश्रीभवद्गरलपङ्किलशङ्करोरः
 सीमाङ्गणे किमपि रिङ्गणमादधानः ।

हेलावधूतलजितश्रवणोत्पलोसी
 कामाक्षि बालइव राजति ते कटाक्षः ॥ ८७ ॥
 प्रौढीकरोति विदुषां नवमूक्तिघाटीं
 चूताटवीविवुधक्रोकिललाख्यमानम् ।
 नाध्वीरसं परिमलञ्च निरर्गलन्ते
 कामाक्षि वीक्षणविलासवसन्तलक्ष्मीः ॥ ८८ ॥
 कूलङ्घं वितनुते करुणास्वुवर्ष-
 सारस्वतं सुकृतिनः सुलभप्ररोहम् ।
 तुच्छीकरोति यमुनाऋतरङ्गभङ्गीं
 कामाक्षि किं तव कटाक्षमहास्वुवाहः ॥ ८९ ॥
 जागर्ति देव करुणांशुकसुन्दरी ते
 ताटङ्गरत्नरुचिदाडिमखण्डशीणे ।
 कामाक्षि निर्भरकटाक्षमरीचिपुञ्ज
 भाहेन्द्रनीलमणिपञ्जरमध्यभागे ॥ ९० ॥
 कामाक्षि सत्कुवलयस्य सगोत्रभावा-
 दाक्रामति शुनिमसौ तव दृष्टिपातः ।
 किञ्च स्फुटं कुटिलतां प्रकटीकरोति
 भ्रूवह्नरीपरिचितस्य फलं किमेतत् ॥ ९१ ॥
 एषा तवाक्षिसुषुमा विषमायुधस्य
 नाराचवर्षलहरी नगराजकन्ये ।
 शङ्के करोति शतधाहृदिधैर्यमुद्रां
 श्रोकामकोटि यदसौ शिशिरांशुमौलेः ॥ ९२ ॥

वाणेन पुष्पधनुषः परिकल्पमान-
 चाणेन भक्तमनसां करुणाकरेण ।
 कोणेन कोमलदृशः तव कामकोटि-
 शाणेन शोषय शिवे मन शोकसिन्धुम् ॥ ८३ ॥
 मारद्रुहोमुकुटसीमनि लल्यमाने
 मन्दार्किनोपर्यसि ते कुटिलच्चरिणः ।
 कामाक्षि कोपरभसाञ्जलमानमीन-
 सन्दोहमङ्कुरयति क्षणमक्षिपातः ॥ ८४ ॥
 कामाक्षि सखलितकुण्डलमौक्तिकांशु
 चञ्चत्सितश्रवणचामरचातुरीकः ।
 स्तम्भे निरन्तरमपाङ्गमये भवत्याः
 बद्धशकाम्नि मकरध्वजमन्तहस्ती ॥ ८५ ॥
 यावत् कटाक्षरजनी समयागमस्ते
 कामाक्षि तावद्विराज्जमतां नराणाम् ।
 अविर्भवत्यमृतदोधितिविष्वसख-
 मखिम्रयं हृदयपूर्वगिरौन्द्रशृङ्गे ॥ ८६ ॥
 कामाक्षि कल्पविटपीव भवत्कटाक्षो
 दिक्षुमस्तविभवन्नमतां नराणाम् ।
 भृङ्गस्य नीलनज्जिनस्य चकाम्नि सम्पत्
 सर्वस्वमेव हरतोति परं विचित्रम् ॥ ८७ ॥
 अज्ञातभक्तिरसमप्रसरद्विवेक-
 मत्यन्तगर्वमनधोतसमस्तशास्त्रम् ।

अप्राप्तसत्यमसमीपगतञ्च सुक्तेः

कामाक्षि नैव तव काञ्चति दृष्टिपातः ॥ ९८ ॥

अन्यन्तश्रीतलमनिर्गलकर्मपाक-

काकोलहारि सुलभं सुमनोभिरेतत् ।

पीयूषमेव तव वीक्षणमम्ब किं तु

कामाक्षि नीलमिदमित्ययमेव भेदः ॥ ९९ ॥

यातेन लीचनरुचिस्तव कामकोटि-

पोतेन पातकपयोधिभयातुराणाम् ।

पतेन तेन नवकाञ्चनकुण्डलांशु-

पोतिन श्रीतलयभूधरकन्यके माम् ॥ १०० ॥

॥ मूकपञ्चशतके कटाक्षतकं समाप्तम् ॥

मन्दस्मितशतकम् ॥

॥ ५ ॥

बध्नीमोवयमञ्जलिं प्रतिदिनं बन्धच्छिदे देहिनां
कन्दर्पगमतन्त्रमूलगुरवे कल्याणकेलीभुवे ।
कामाख्याघनसारपुञ्जरजसे कामद्रुहश्चक्षुपां
मन्दारस्तवकप्रभामदजुषे मन्दस्मितज्योतिषे ॥१॥
सध्रुवीचे नवमालिकासुमनसां नासायमुक्तामणि-
राचार्याय सृणालकाण्डमहतान्नैसर्गिकाय द्विषे ।
स्वधुन्या सह युध्वने हिमरुचेरर्षासनाध्यासिने
कामाख्यास्मितमञ्जरीधवलमाद्वैताय तस्मै नमः ॥२॥
कपूर्वयुतिचातुरीमतितरामख्यीयसीं कुर्वती
दौर्भाग्योदयमेव संविदधतो दोषाकरोणां त्विषां ।
क्षुद्धानेव मनोज्ञमस्त्रिविक्रान् फुल्लानभिव्यञ्जती
कामाख्यामृदुलस्मितांशुलहरी कामप्रसूरस्तु मे ॥ ३ ॥
या पीनस्तनमण्डली पत्रिलसत्कपूर्लेपायते
या नोलेक्षणकान्तिरात्रिततिषु ज्यात्स्ना प्ररोहायते ।
या सौन्दर्यधुनी तरङ्गततिषु व्यालोलहंसायते
कामाख्याःशिशिरीकरोतु हृदयं सामे स्मितप्राचुरी ॥४॥
येषाङ्गच्छति पूर्वपक्षसरणिं कौमुद्वतिश्वेतिमा
येषां सन्ततमारुरुचति तुलाकक्षांशरच्चन्द्रमाः ।

येषामिच्छति कश्चुर्यसुखभामन्ते वसत् प्रक्रियां
 कामाच्या मम तां हरन्तु मम ते हामत्विषामङ्गराः ॥ ५ ॥
 आशासीमसु सन्तत विद्वतो नैगाकरीं प्रक्रियां
 काशानामभिमानभङ्गकलनाकौशल्यमाविभ्रती ।
 ईशानेन विलोकिता सकुतुकं कामाच्च तेकल्पष
 क्रीशापायकरी चकास्ति लहरी मन्दस्मितज्योतिषां ॥ ६ ॥
 आरूढस्य सपन्नतनतटी साम्राज्यसिंहासनं
 कन्दर्पस्य विभोर्जगत्रयजयप्राकथ्य मुद्रानिधेः ।
 यस्याद्यामरचातुरीं कलयनेरस्मिच्छटा चञ्चला
 सा मन्दस्मितमञ्जरी भवतु नः कामाय कामाच्च ते ॥ ७ ॥
 शश्वीया परिरम्भसम्भ्रमविधौ नैर्मल्यसीमानिधे-
 र्गैर्वाणीव तरंगिणी छतसृष्ट्यन्दाकलिंदात्मजा ।
 कल्पाधीकुरुते कलङ्कसुषमां कण्ठस्थलीचुम्बिनीं
 कामाद्यास्मितकन्दली भवतु सा कल्याणसन्दोहिनी ॥ ८ ॥
 जेतुं हारलतामिव स्तनतटीं सञ्जग्मुषी सन्तत-
 ङ्गन्तु निर्मलतामिव द्विगुणितां मन्ना घृणा स्तोतसि ।
 वक्त्रं विस्मयनीयतामिव हरं रागातुलं कुर्वती
 मञ्जस्ते स्मितमंजरी भवभयं जय्यातु कामाच्च मे ॥ ९ ॥
 श्वेतापि प्रकटं निशाकररुचां मालिन्यमातन्वती
 शीतापि स्मर पावकं पशुदतेस्मंशुच्चयन्ती सदा ।
 स्वाभाव्यादधराश्रितापि रञ्जतामुच्चर्दिशन्ती गतिं
 कामाच्च स्फुटमन्तरा स्फुरतु नस्वन्नन्दहासप्रभा ॥१०॥

वक्तुं श्रीसरसीजले तरलितम् वल्लिकलोलिते
 कालिन्नादधती कटाक्षजन्घा माधुवतीं व्यापृतीं ।
 निनिर्द्रामलपुण्डरीककुहनापाण्डित्यमाविभ्रतौ
 कामाच्या स्मितचातुरी मम मनः कातर्यमुन्मलयेत् ॥ ११ ॥
 नित्यस्वाधितबन्धु, जीवमधरं मैत्रीजुषं वल्लवैः
 शुद्धस्य द्विजमण्डलस्य च तिरस्कृतांरमप्याश्रिता ।
 या वैमल्यवती सदैव नमताञ्जेतः पुनीतेतरां
 कामाच्या हृदयं प्रसादयतु मे सा मन्दहासप्रभा ॥ १२ ॥
 द्रुह्यन्ती तमसं सुहृः कुमुदिनीसाहाय्यमाविभ्रती
 यान्ती चन्द्रकिशोरशेखरवपुस्त्रीधाङ्गणे प्रेङ्गणम् ।
 ज्ञानाश्रोनिधिवीचिकां सुमनसाङ्गूलङ्गषाङ्गुर्वती
 कामाच्यास्मितक्रीमुदो हरतु मे संभारतापोदयम् ॥ १३ ॥
 काश्मीरद्रवधातुकुर्दमरुचा कल्पाषतां विभ्रती
 हंसौधैरिव कुर्वती परिचितं हारीकृतेमौक्तिकैः ।
 वक्षोजन्मतुषार शैलकटके सञ्चारमातन्वतो
 कामाच्या मृदुलस्मितद्युतिमयी भागीरथी भाषते ॥ १४ ॥
 कंबोर्वंशपरम्परा इव कृपासन्तानवल्लीभुवः
 पम्फुल्लस्तवका इव प्रसृमरामूर्ताः प्रसादा इव ।
 वाक्पीयूषकणा इव त्रिपथगा पर्यायभेदा इव
 भ्राजन्ते तव मन्दहासकिरणाः काञ्चीपुरीनायिके ॥ १५ ॥
 वक्षोजे घनसारपवरचनाभङ्गी सपत्न्यायिता
 कण्ठे बन्धुरदन्तपत्रकुहना व्यापारसुद्रायिता ।

ओष्ठयोनिकुरस्वपल्लवपुटे प्रेङ्खप्रस्नायिता
 कामाक्षि स्फुरतां मन्त्रीयहृदये त्वन्मन्दहासप्रभा ॥ १६ ॥
 येषां विन्दु रिवोपरि प्रचलितो नासाग्रकुक्तासणिः
 येनान्द्वान् रूपाधिक उभयने हारः कराल वनम् ।
 येषां विन्दु रिवोष्ठयोःरुणिमा धत्ते स्वयं रञ्जनां
 कामाख्याः प्रनवन्तु ते मम गिवोक्ताभाय हासाङ्कुराः ॥ १७ ॥
 या जाडयाश्चरिनिधिं त्रिणाति भजतां वैरायने केरवैः
 नित्यं या नियमेन यात्रयति ते कर्तुं त्रिणेत्रोत्सवम् ।
 विश्वञ्चान्द्रमसञ्च वञ्चयति या गर्वेण सा तादृशी
 कामाक्षि स्मितमञ्जरी तव कथं ज्योत्स्नेत्यमौ कीर्त्यते ॥ १८ ॥
 आरूढा रभसासुरापुररिपोरास्त्रे पत्नीपक्ष्मे
 या ते मातरुपैति दिव्यतटिनो गङ्गाकरो तत्क्षणम् ।
 ओष्ठो वेपयति श्रुवो कुटिलयन्धानस्त्रयत्याननं
 तां वन्दे सृदुहासपूरसुषमामेकाम्भनार्थाप्रिये ॥ १९ ॥
 वक्त्रेन्दोस्तव चन्द्रिकास्मितरुचिर्वल्लुपुनुरन्ती सतां
 स्याच्चेद्युक्तमिदञ्चकोरमनसाङ्गामाक्षि कीर्तहलम् ।
 एतच्चित्रमहर्निशं यदधिकं मेक सदा गाहते
 विश्वोष्ठयुमणिप्रभाश्वपि च यद्विजोक्ताविभ्रते ॥ २० ॥
 साहाय्यङ्गलशाश्वुर्धेर्वहति ते कामाक्षि मन्दस्मितं
 शोभामोष्ठरुचाञ्च विद्रमनिभाभेत्तद्भिदां ब्रूमहे ।
 एतस्माद्दितपुरा किल पर्षो कूर्मः पुगाणः पुमान्
 एतन्मध्यसमुद्भवां रसयते माधुर्यरूपां सुधां ॥ २१ ॥

उत्तुङ्गस्तनकुम्भशैलकठके विस्तारिकस्तूरिका
 पत्रश्रोज्ज्वलि चञ्चलास्मितरुचः कामाक्षि ते कामलाः ।
 सन्ध्यादीवितिरञ्जिताइव मुहुस्मान्द्राधरज्योतिषा
 व्यालोलामलशारदाभ्रशकलव्यापारमातन्वते ॥ २२ ॥
 क्षीरं दूरत एव तिष्ठतु कथं वैमल्यमात्रादिदं
 मातस्ते सह पाठवीथिमयतां मन्दस्मितैर्मञ्जुलैः ।
 किञ्चेयन्तु भिदास्ति दोहनवशादेतत्तु साञ्जयते
 कामाक्षि स्वयमर्थिवं प्रणमतामन्यत्तु दोदुह्यते ॥ २३ ॥
 कर्पूरैरमृतांशुभिर्जननि ते कान्तौ च चन्द्रातपै
 मुक्ताहारगुणैर्मृणालवलयैर्मुग्धस्मितशौरियम् ।
 श्रीकाञ्चीपुरनायिके समनथा संस्तूयते सज्जनै-
 स्तत्ताडकं मम ताप शान्तिविधये किं देवि मन्दायते ॥ २४ ॥
 मध्येगर्भितमञ्जुवाक्यलहरी माध्वीडारौ शीतला
 मन्दारस्तवकायते जगनि ते मन्दस्मितांशुच्छटा ।
 यस्याबद्धं यितुं मुहुर्विकसितं कामाक्षि कामद्रुहो
 बलुर्वीक्षणविभ्रमव्यतिकरोवासन्तमासायते ॥ २५ ॥
 विम्बोष्ठद्युतिपुञ्जरञ्जितरुचिस्वन्मन्दहासप्रभा
 कल्याणं गिरिसार्वभौमतनये कल्लोलयत्नाश मे ।
 फुल्लन्मल्लिपिनङ्गहल्लकमयो मालेव या पेयला
 श्रीकाञ्चीश्वरि मारमर्दितुरोर्मध्ये मुहुर्लम्बते ॥ २६ ॥
 विभ्राणां शरदभ्रविभ्रमदशां खद्योतमानाप्यसौ
 कामाक्षि स्मितमञ्जरौ किरति ते कारुण्यधारारसम् ।

आश्चर्यं शिशिरीकरोति नितरां व्यालोक्य चैनामहो
 कामङ्गलति नीलकण्ठहृदयं कीतूहलान्दोलितम् ॥ २७ ॥
 प्रेङ्खत्प्रीडकटाचकुञ्जकुहरेष्वत्यच्छगुच्छायितं
 वक्त्रे दुच्छविसिन्धुवीचिनिचये फेनप्रतानाश्रितम् ।
 नैरन्तर्यविजृम्भितस्तनतटी नैचोलपट्टायितं
 कल्पापं कवलीकरोतु मम ते कामाक्षि मन्दस्मितम् ॥ २८ ॥
 पौयूषं तव मन्यरस्मितमिति व्यर्थैव सा च प्रथा
 कामाक्षि भ्रुवर्मादृश्य यदि भवेदेतत्कथं वा शिवे ।
 मन्दारस्य कथालवं न सहते मथ्नाति मन्दाकिनीं
 इन्दुं निन्दति कीर्तिते च कञ्जसोपाद्योनिघेरोर्षते ॥ २९ ॥
 विखेपां नयनोत्सवं वितनुतां विश्योतताञ्चन्द्रमाः
 विख्यातो मदनान्तकेन सुकृटोमध्ये च संमान्यताम् ।
 आः किंजातमनेन हाससुषमामालोक्य कामाक्षि ते
 कालङ्गीमबलम्बते खलु दशाङ्गल्पापहीनोप्यसौ ॥ ३० ॥
 चेतः शीतलदन्तु नः पशुपतेरानन्दजीवातवो
 नस्त्राणां नयनाध्वसीमसु शरञ्चन्द्रातपोपक्रमाः ।
 संसाराख्यसरोरुहाकरखिलीकारे तुषारोत्कराः
 कामाक्षि स्मरकीर्तिवीजनिकाराख्वन्मन्दहासाङ्गुराः ॥ ३१ ॥
 कर्मौघाख्यतमः कचाकचिकरान् कामाक्षि सञ्चिन्तये
 त्वन्मन्दस्मितरोचिषान्निभुवनक्षेमङ्गरानङ्गरान् ।
 ये वक्त्रं शिशिरश्रियो विकसितां चन्द्रातपाभोरुह-
 डिषोद्धर्षणचातुरी मिव तिरस्कृत्तुं परिष्कृर्वते ॥ ३२ ॥

कुर्युर्नः कुलशैलराजतनये कूलङ्घ्रमङ्गलं
 कन्दस्यधनचञ्चव स्तवशिवे मन्दस्मितप्रक्रमाः ।
 हे कामाक्षि समस्तसाक्षिनयनं सन्तोषयन्त्यान्तरं
 कर्पूरप्रकराद्भव प्रसृमराः पुंसामसाधारणाः ॥ ३३ ॥
 कस्त्रेण स्रगयस्त्र कर्मकुहना चोरेण मारागम-
 व्याख्याशिक्षणदीक्षितेन विदुषा मञ्जीणलक्ष्मीजुषा ।
 कामाक्षि स्मितकन्दलेन कलुषा स्फोटक्रियाचञ्चुना
 कारुण्यामृतवीचिकाविहरणप्राचुर्यधुर्येण माम् ॥ ३४ ॥
 त्वन्मन्दस्मितकन्दलस्य नियतं कामाक्षि शङ्कामहे
 विश्वोक्तयन नूतनः प्रचलितो नैशाकरश्रीकरः ।
 किञ्चित् क्षीरपयानिधिः प्रतिनिधिस्त्रिधाहिनीवीचिका
 विश्वो कोपि विद्धस्वएव कुहनामञ्जीमाल्लीरुचिः ॥ ३५ ॥
 दुष्कर्माकानिसर्गकर्कशमहासम्पर्कतप्तं मिल-
 त्यङ्गं शङ्करवत्तुभे भम मनः काञ्चीपुरालंक्रये ।
 अथ त्वन्मदुलस्मितामृतरसैः स्नात्वा विधूय व्यथां
 आनन्दोदयसोधशृङ्गपदवौमारोटुमाकाङ्क्षति ॥ ३६ ॥
 नन्म्राणां नगराजशेखरसुतेनाकालयात्रां पुरः
 कामाक्षि त्वरया विपत्प्रशमने कारुण्यधाराः किरन् ।
 आगच्छन्समनुग्रहं प्रकटयन् आनन्दवीजानि ते
 नासौरे मृदु हासएव तनुते नाथे सुधाशीतलः ॥ ३७ ॥
 कामाक्षि प्रथमान विश्वमनिधिः कन्दर्पदर्प
 प्रसर्मुग्धस्ते मृदुहास एव गिरिजेमुष्णातुमेकिल्वषम् ।

यं द्रष्टृविहिते करग्रहउमे यश्च, स्वपामीलितं
 स्मैरं कारयति स्म ताण्डवविनोदाहिण्डिना तण्डुना ॥ ३८ ॥
 क्षुषं केनचिदेव धीरमनसा कुत्रापि नानाजनैः
 कर्मग्रन्थिनियंत्रितैरसुगमं कामाक्षि सामान्यतः ।
 सुग्धैर्द्रष्टृमयश्चमेव तमसोमूढस्य मे चक्षुषा
 मार्गं दर्शयतु प्रदीपइव ते मन्दस्मितश्रोरियम् ॥ ३९ ॥
 ज्योत्स्नाकान्तिभिरेव निर्मलतरं नैशाकरं मण्डलं
 हंसैरेव सरोविलक्षसलिलैर्व्याकोचमशोरुहं ।
 स्वच्छैरेव विकस्वरैरुडगणैः कामाक्षि विश्वन्दिवः
 पुण्यैरेव सृदुस्मितैस्तव सुखं पुष्पाति शोभान्तरम् ॥ ४० ॥
 मानग्रन्थिविधुन्तुडेन रभसादास्वाद्यमानोनव-
 प्रेमाडम्बरपूर्णमा हिमकरे कामाक्षि ते तत्क्षणं ।
 आलोक्य स्मितचन्द्रिकां सुहुरिमासुन्मीलनंजगसुषी
 च्चेतश्शालयते चकोरचरितं चन्द्रार्धचूडामणः ॥ ४१ ॥
 कामाक्षि स्मितमञ्जरीं तव भजे यस्यास्त्रिषामङ्कुरा
 नापीनस्तनपानलालसतया निःशङ्कमङ्गशयः ।
 ऊर्ध्ववीच्य विकर्षति प्रसृमरानुहामया शृण्डया
 सूनूस्ते विसशङ्कयाशुकुहना दन्तावलग्रामणीः ॥ ४२ ॥
 गाढाश्लेषविमर्दसम्भ्रमवशादुहामसुक्तागुण-
 प्रालम्बे कुचकुम्भयोर्विदलिते दक्षद्विषोवचसि ।
 या सख्येन पिनच्छति प्रचुरया भासा तदीयां दशां
 सा मे खेलति कामकोटिहृदये सांद्रस्मि तांशुच्छटा ॥ ४३ ॥

मन्दारे तव मन्वरस्मितरुचोमात्सर्यमालोक्यते
 कामाक्षि स्मरशासने च नियतं रागोदयोलक्ष्मते ।
 चान्द्रीषु द्युतिमञ्जरीषु च महादोषाङ्कुरोदृश्यते
 शुद्धानां कथमीदृशौ गिरिसुते शुद्धा दशा कथ्यताम् ॥ ४४ ॥
 पीयूषं खलु पीयते सुरजनैर्दुग्धांश्च धिमंथते
 माहेश्चैश्च जटाकलापनिगलैर्मन्दाकिनी नह्यते ।
 शीतांशुः परिभूयते च तमसा तस्मादनेतादृशौ
 कामाक्षि स्मितमञ्जरी तव वचोवैदग्ध्यमुल्लङ्घते ॥ ४५ ॥
 आशङ्के तव मन्दहासलहरी मन्दादृशीं चन्द्रिका-
 मेकाम्नेशकुटुम्बिनि प्रतिपदं यस्याः प्रभासङ्गमे ।
 वचोजांबुरुहौ नते रभयदं काञ्चीदशाकाशमली-
 मस्यांभोरुहमम्ब किञ्च शनकैरालम्बते फलतां ॥ ४६ ॥
 आस्तीर्णाधरकान्तिपल्लवचये वासं सुहृज्जग्मुषी
 कामद्रोहिणि मांसलस्मरशरज्वालावलीं व्यञ्जती ।
 निन्दन्ती घनसारहारवलयज्योत्स्नामृणालानि ते
 कामाक्षि स्मितचातुरी विरहिणीरीतिं जगाहेतरां ॥ ४७ ॥
 सूर्यालोकविधौ विकासमधिकं यान्ती हरन्ती तमः
 संदीहं नयनान्निजस्मरणतोदोषाकरद्वेषिणी ।
 निर्यान्ती वदनारविन्दकुहरान्निधूतजाड्यामृणां
 श्रीकामाक्षि शिवे तव स्मितमयी चित्रीयते चन्द्रिका ॥ ४८ ॥
 कुण्ठोकुर्युरमी कुबोधघटना मस्मन्ननोमन्यिनीं
 श्रीकामाक्षि शिवंकरास्तव शिवे श्रीमन्दहासाङ्कुराः ।

ये तन्वन्ति निरन्तरं तरुणिमस्तंवेरमग्रामणी
 कृष्णहृद्विडम्बिनि स्तनतटे मुक्ताकुथाडम्बरम् ॥ ४९ ॥
 प्रेङ्खन्तः शरदस्वदा इव घनैः प्रेमामिलैः प्रेरिता
 मज्जन्तोमदनारिकण्ठसुषमासिन्धौ मुहुर्मन्थरं ।
 श्रीकामाक्षि तव स्मितांशुनिकराश्यामायमानश्रियो-
 नीलांभोधरनैपुणीं ततद्रतोनिर्निद्रयंत्यञ्जसा ॥ ५० ॥
 व्यापारं चतुराननैकविहृतौ व्याकुर्वती कुर्वंतौ
 रुद्राक्षग्रहणं करेण सततं वागूर्मिकल्लोलिता ।
 उत्फुल्लङ्खलारविन्दमधरीकृत्य स्फुरन्ती सदा
 श्रीकामाक्षि सरस्वतोव जयति त्वन्मन्दहासप्रभा ॥ ५१ ॥
 कर्पूरद्युतितस्करेण महसा कल्मावयन्ती सुखं
 श्रीकाञ्चीपुरनायिके पतिरिव श्रीमन्दहासोपि ते ।
 आलिङ्गत्यातिपीवरां स्तनतटीं विम्बाधरं चुम्बति
 प्रौढं गाढभरं व्यनक्ति मनसोधैर्यं धुनीतेतरां ॥ ५२ ॥
 वेश्येन च विश्वतापहरणक्रीडापटीयस्तया
 पाण्डित्येन पचेलिमेन जगतां नेत्रोल्लवोत्पादने ।
 कामाक्षि स्मितकन्दलैस्तव तुलामारोढसुद्योगिनी
 ज्योत्स्नासी जलराशिपोषणतया दूष्यां प्रपन्ना दशाम् ॥ ५३ ॥
 लावण्याम्बुजिनी मृणालवलयेः शृङ्गारगर्जद्विप-
 ग्रामण्यश्रुतिचामरैस्तरुणिमस्वाराज्यबीजांकुरैः ।
 आनन्दामृतसिन्धुवीचिपृषतैरास्यान्नहंसैस्तव
 श्रीकामाक्षि मद्यानमन्दहासतैस्त्रैर्मनःकल्लषम् ॥ ५४ ॥

उन्तुङ्गस्तनमण्डलीपरिचलन्माणिक्यहारच्छटा-
 चञ्चच्छोणिमपुञ्जमध्यसरणिं मातः परिष्कुर्वती ।
 या वैदग्ध्यमुपैतिशाङ्करजटाकान्तारवाटीपत्रत्
 स्वर्वापीपयसां स्मितद्युतिरसौ कामाक्षि ते मञ्जुला ॥ ५५ ॥
 सन्नामैकजुषा जनेन सुलभं सन्मूचयन्ती शनै-
 रुत्तुङ्गस्य चिरादनुग्रहतरोरुत्पत्सामानं फलम् ।
 प्राथम्ये सविकस्वरामलसुमप्रागल्भ्यमन्वियुषी
 कामाक्षि स्मितचातुरी तव मम क्षेमं करी कल्पिताम् ॥ ५६ ॥
 धानुष्काग्रसरस्य लोलकुटिलभ्रूलेखया विभ्रतो
 लीलालोलशिलीमुखं नववयस्मान्नाज्यलक्ष्मीपुषः ।
 जेतुं मन्मथमर्दिनं जननि ते मन्दस्मितप्रक्रमो
 वल्गुर्विभ्रमभ्रूतोपि तनुते सेनापतिप्रक्रियां ॥ ५७ ॥
 यन्नाकम्पतकालकूटकवलीकारे च तुम्बेन यद्
 ग्लानिंचक्षुषि रुक्षितानलशिखे रुद्रस्य तत्तादृशं ।
 चेतोयत्प्रसभंस्मरज्वरशिखिज्वालेन लेलिह्यते
 तत् कामाक्षि तव स्मितांशुकणिका हेलाभवं प्राभवं ॥ ५८ ॥
 सन्मिन्नेव सुपर्वलोकतटिनीवीचीचयैर्यामुनैः
 सन्मिन्नेव शशाङ्कदीप्तिहरो नीलैर्महानीरदः ।
 कामाक्षि स्फुरिता तव स्मितरुचिः कालाञ्जनस्यर्धिना
 कालिन्नाकचरोचिषां व्यतिकरे काञ्चिद्दृशामश्रुते ॥ ५९ ॥
 जानीमोजगदीश्वरि प्रणमतां त्वस्मन्दहासप्रभां
 श्रीकामाक्षि कुस्हुतीमभिनवामेषा यतस्सुर्वदा ।

ग्रास्येन्दोरवलोकने पशुपते रभ्येति संफुल्लतां
 तन्द्रानुस्तदभावएव तनुते तद्वैपरीत्यक्रमं ॥ ६० ॥
 यान्ती लोहितिमानमभ्रतटिनी धातुच्छटाकर्दमै-
 र्भालीवाल्लगभस्तिमालिकिरणैर्मेघावली शारदी ।
 विख्योष्ठद्युतिपुच्छुषुस्वनकलाशोणायमानेन ते
 कामाच्च स्मितरोचिषा समदशामारोढुमाकाङ्क्षते ॥६१॥
 श्रीकामाच्च लखेन्दुभूषणमिदं मन्दस्मितं तावकं
 नेत्रानन्दकरन्त्याहिमकरोगच्छेद्यथा तिरमतां ।
 प्रीतं देवि तथा यथा हिमजलं सन्तापमुद्रास्यदं
 श्वेतं किञ्च तथा यथा मलिनतां धत्ते च मुक्तामणिः ॥६२॥
 त्वन्मन्दस्मितमञ्जरीं प्रभुमरां कामाच्च चन्द्रातपं
 सन्तगन्धितमामनं त्वमदितं तल्लक्षणं लक्ष्यते ।
 अस्माकं न धुनोति तापमधिकं धुनोति नाभ्यन्तरं
 ध्वान्तं तत् खलु दुःखितावयममी केनेति जानीमहे ॥६३॥
 नखस्य प्रणयप्ररोहकलहच्छेदायपादाजयो-
 मन्दं चन्द्रकिणोरगिणुरमणेः कामाच्च रागिण ते
 बन्धूकप्रसवश्रियं जिनवतीवर्णीयसीं तद्रुचिं
 विख्योष्ठस्य रुचिर्निरस्य इनितन्योत्स्नावयस्यायते ॥ ६४ ॥
 मुक्तानां परिमोचनं विदधतस्तः प्रीतिनिष्पादिनी
 भूयोदीर्यत एव दूतमनसस्तत्पालनं तन्वती ।
 उद्भूतस्य जलान्तराद्द्विरतं तद्दूरतां जग्मुषो
 कामाच्च स्मितमञ्जरी तव कथं कम्प्योस्तुलामश्रुते ॥६५ ॥

श्रीकामाक्षि तव स्मितद्युतिभरौ वैदग्ध्यलोलायितं
 पश्यन्त्यापि निरन्तरं सुविमलं मान्या जगन्मण्डले ।
 लोकं भासयितुं किमर्थमनिशं प्राकाशयमातन्वते
 मन्दाक्षं विरहय्य वस्तुविभवैर्मन्दारचन्द्रोदयाः ॥ ६६ ॥
 क्षीराब्धेरपि शैलराजतनये त्वन्मन्दहासस्य च
 श्रीकामाक्षि बलक्षिभोदयनिधेः किञ्चिद्भिदां नू महे ।
 एकस्मै पुरुषाय देवि स ददौ लक्ष्मीं कदाचित्पुरा
 सर्वेभ्योपि ददाम्यसौ तु सततं लक्ष्मीं च वागीश्वरीं ॥ ६७ ॥
 श्रीकाञ्चीपुररत्नदीपकलिके तान्देव विज्ञान्तरे
 चाकोराणि चराचरेश्वरि परं धन्यानि मन्यामहे ।
 कम्पातीरकुटम्बचक्रमकलाचुञ्जुनि चञ्चूपुटेः
 नित्यं यानि तव स्मितेन्दुमहसामाखादमातन्वते ॥ ६८ ॥
 शैत्यप्रक्रममाश्रितोपि नमतां जाड्यप्रभां धूनयन्
 रागव्यञ्जनपेशलोपि गिरिजे वैमल्यमुल्लासयन् ।
 लीलालापपुरस्कारोपि सततं वाचंयमान् प्रीणयन्
 कामाक्षि स्मितरोचिप्रान्तव समुल्लासः कथं वर्ण्यते ॥ ६९ ॥
 श्रीणी चञ्चलमेखला सुखरितं लौलागतं मन्यरं
 भ्रूवल्लीचलनं कटाक्षवलनं मन्दाक्षवीक्षाचणम् ।
 यद्द्वैदग्धसुखेन मन्मथरिपुं सम्भोहयत्यञ्जसा
 श्रीकामाक्षि तव स्मिताय सततं तस्मै नमस्कुरुमहे ॥ ७० ॥
 श्रीकामाक्षि मनोज्ञमन्दहसितज्यातिःप्ररोहे तव
 स्फीतश्र्वेतिमसार्वभौमसरणिप्रागल्भ्यमभ्येयुषि ।

चन्द्रोयं युवराजतां कलयते चेटीधुरञ्चन्द्रिका
 गङ्गा सा च सुधाभरौ सहचरी साधर्म्यमालम्बते ॥ ७१ ॥
 ज्योत्स्ना किं तनुते फलन्तनुमतामौष्णप्रशान्तिविना
 त्वन्नन्दस्मितरोचिषा तनुमतां कामाक्षि रोचिष्णुना ।
 मन्तापोविनिवार्यते निजवचःप्राचुर्यमंकुर्यते
 मोन्दर्यं परिपूर्यते जगति सा कीर्तिश्च सन्तार्यते ॥ ७२ ॥
 वैमन्यं कुमुदश्रियां हिमरूचः कान्थे व सन्धुक्षते
 ज्योत्स्नारोचिरपि प्रदोषसमयं प्राप्यैव सम्पद्यते ।
 श्वच्छत्वं नवमौक्तिकस्य परमं संस्कारतोदृश्यते
 कामाख्यास्मितदौधितेर्विशदिमा नैसर्गिका भासते ॥ ७३ ॥
 प्राकाश्यं परमेश्वरप्रणयिनि त्वन्नन्दहासश्रिय-
 श्रीकामाक्षि मम क्षिणोतु ममता वैचक्षण्यमक्षयाम् ।
 यद्भोत्यैव निलीयते हिमकरो मेघोदरे शुक्तिका-
 गर्भं मौक्तिकमण्डली च सरसोमध्ये मृणाली च सा ॥ ७४ ॥
 हेरस्ये च गुहे च हर्षभरितं वात्सल्यमङ्कुरयन्
 सारद्रोहिणि पूरुषे सहभवं प्रेमाङ्करं व्यञ्जयन् ।
 आनन्त्रेषु जनेषु पूर्णकरुणावेदग्धामुत्तालयन्
 कामाक्षि स्मितमञ्जरस्तव कथङ्कारं मया कथ्यते ॥ ७५ ॥
 रुंक्रु द्विजराजकोप्यविरतं कुर्वन् द्विजैस्सद्मं
 वाणीपङ्कतिदूरकोपि सततं तत्साहचर्यं वहन् ।
 आशान्तं पशुदुर्लभोपि कलयन् पत्नी पशूनां रतिं
 श्रीकामाक्षि तव स्मितामृतरसस्यन्दोमयि स्पन्दताम् ॥ ७६ ॥

श्रीकामाक्षि महेश्वरे निरुपमप्रेमाङ्कुरप्रक्रम
 नित्यं यः प्रकटीकरोति सहजामुन्निद्रयन्माधुरीम् ।
 तत्तादृक् तव मन्दहाससुषमापातं कथं मानितं
 तन्मूर्धासुरनिम्नगाञ्च कलिकामिन्दोरुता नन्दति ॥ ७७ ॥
 ये माधुर्यविहारमण्डपभुवोये शैत्यमुद्राकरा
 ये वैशद्यदशाविशेषसुभगास्तेमन्दहासाङ्कुराः ।
 कामाच्यास्त्वहजं गुणत्रयमिदं पर्यायतः कुर्वतां
 वाणीगुम्भनडम्बरे च हृदये कीर्त्तिपरोहे च मे ॥ ७८ ॥
 कामाच्या मृदुलस्मितान्शुनिकरादाचान्तके वीक्षण
 मन्दाक्षग्रहिला हिमद्युतिमयूखचेमदीक्षाकराः ।
 दाह्यं पद्मलयन्तु माक्षिकगुणान्द्राक्षाभवस्वच्छुमे
 सूक्ष्मं मोक्षपथं निरीक्षितुमपि प्रचालयेयुर्मनः ॥ ७९ ॥
 जात्याशीतलशीतलानि मधुराण्ये तानि पूतानि ते
 गाङ्गानीव जलानि देवि पटलान्यल्पस्मितज्योतिषाम् ।
 एनः पङ्कपरस्परामलिनितामिकास्त्रनाथप्रिये
 प्रक्षानां सुतरां मदीयधिषणां प्रचालयन्तु क्षणात् ॥ ८० ॥
 अत्रान्तं परतन्त्रितः पद्मपतिस्वन्मन्दहासाङ्कुरैः
 श्रीकामाक्षि तदीयवर्णसमतामङ्गेन शङ्कामहे ।
 इन्दुं नाकधुनीञ्च शेखरयते मालाञ्च धत्ते नवै
 वैकुण्ठै रवकुण्ठनञ्च कुरुते धूलीचयैर्भास्वनैः ॥ ८१ ॥
 श्रीकाञ्चीपुरदेवते मृदवचस्त्रीरभ्य मुद्रास्यदं
 श्रीदम्प्रेमलतानवीनकुसुमं मन्दस्मितन्तावकम् ।

मञ्जुहृन्दलय प्रियस्य वदनालोके समाभाषणे
 झरुणे कृट्मलितिप्ररुढपुलके यच्छ्लेषणे फुल्लति ॥ ८२ ॥
 किन्त्वैस्त्रोतसमम्बिके परिणतं स्त्रोतश्चतुर्थं नवं
 पौष्ट्येषुष्य समस्ततापहरणं किं वा द्वितीयं वपुः ।
 किं स्त्रिन्नैः कठिकं गिरोमधुरिमास्वादाय नञ्यम्पयः
 श्रीकाञ्चीपुरनायकप्रियतमे मन्दस्मितन्तावकम् ॥ ८३ ॥
 भूपावक्तृसरोरुहस्य सहजा वाचस्त्राखी शाश्वती
 नीवीविभ्रमसन्ततेः पशुपतेस्त्राध्वी दृशां वारणा ।
 जीवातुर्मदनश्रियश्शशिरुचेरुच्चाटिनी देवता
 श्रीकामाक्षि गिरामभूमिमयते हासप्रभामञ्जरी ॥ ८४ ॥
 मृतीश्वेतिमकन्दलस्य वसतिः शृङ्गारहारश्रियः
 पूर्तिस्फूर्तिभरौ रसस्य लहरौ कारुण्यपायोनिधेः ।
 वाटो काचन कौसुमी मधुरिमस्वाराजलक्ष्म्यास्तव
 श्रीकामाक्षि ममास्तु, मङ्गलकरी हासप्रभाचातुरी ॥ ८५ ॥
 तुङ्गस्य स्तनमण्डलस्य विलसन्नावयलीलानटी
 रङ्गस्य स्फुटमूर्ध्वसौमनि मुहुः प्राकाश्यमभ्ययुषी ।
 श्रीकामाक्षि तव स्मितद्युतिततिर्विम्बोष्ठकान्यङ्करै-
 श्रिचां विद्रुममुद्रिकां वितनुते मौक्तिकीं वितानश्रियम् ॥ ८६ ॥
 जन्तूनाञ्जनिसृत्य, दुःखलहरौसन्तापनं क्लन्ततः
 प्रौढानुग्रहपूर्णशैतलरुचो नित्योदयं विभ्रतः ।
 श्रीकामाक्षि विसृत्वरा इव कराहासाङ्गरास्ते हठा-
 दालोकेन निहन्यन्व्यतमसस्तोमय मे सत्ततिम् ॥ ८७ ॥

स्वाभाव्यान्तव वक्त्रमेव ललितं सन्तोषसम्पादकं
 शम्भोः किं पुनरश्वितस्मितरुचः पाण्डित्यपात्रीकृतम् ।
 अम्भोजं स्वतएव सर्वजगतां चक्षुःप्रियं भावुकं
 कामाक्षि स्फुरिते शरद्विलासिते कौटुम्बिधम्भासते ॥ ८८ ॥
 पुम्भिर्निर्मलमानसैर्विदधते मैत्रीरमं निर्मलं
 कर्तुं कर्मलयञ्च निर्मलतमां कौर्तिं लभन्ते तराम् ।
 सृक्तिं पल्ललयन्ति निर्मलगुणा यत्तावकास्त्रिवका
 तत्कामाक्षि तव स्मितस्य किल सन्नैर्मात्र्य लीलानिघेः ॥ ८९ ॥
 आकर्षन्नयनानि नाकसदसां शैत्येन संस्तम्भय-
 त्त्रिन्दुं किञ्च विमोहयन् पशुपतिं विश्वार्तिमुच्चाटयन् ।
 हिंस्रन् संसृतिडम्बरं तव शिवे ह्यसाहज्योमान्त्रिक-
 श्रीकामाक्षि मदीयतापतमसोविद्वेषणे चेष्टताम् ॥ ९० ॥
 क्षेपोयत्नपयन्तु कल्पप्रभयं त्वस्माकमल्पस्मित-
 ज्योतिर्मण्डलचक्रमास्तव शिवे कामाक्षि रोचिष्णवः ।
 पीडाकर्मठकर्मवर्मसमयव्यापारतापानल-
 श्रीवातानवहर्षघर्षणसुधास्त्रोर्तास्वनी श्रीकराः ॥ ९१ ॥
 श्रीकामाक्षि तव स्मितैन्दवमहः पूरे परिस्फूर्जति
 प्रौढिर्वारिधिचातुरीं कलयते भक्तात्मनां प्रातिभा ।
 दौगद्यप्रसरस्तमःप्रकटिका साधर्म्यमाबिभ्रते
 किं किङ्करवसाहचर्यपदवीरीया न धत्ते पदम् ॥ ९२ ॥
 मन्दारादिषु मन्मथारमिहिषि प्राकाश्यरीतिन्निजां
 कादाचित्कतया विशक्य बहुशोवैशद्यमुद्रागुणः ।

श्रीकामाक्षि तदीय सङ्गमकलामन्दौभवत्कोतुकः
 सान्त्वयेन तव स्मिते वितनुते स्वैरासना वासनाम् ॥६३॥
 इन्धानि भववैतिहोत्रनिवहे कर्मोषवखानिल
 प्रौढिन्ना बहलीकृते निपतितं सन्तापचिन्ताकुल ।
 मातर्मांश्चरिषिञ्च किञ्चिदरुणैः पौषूपवर्षैरिव
 श्रीकामाक्षि तव स्मितयुतिकण्ठैरोष्ठांशुलीलाचणैः ॥ ६४ ॥
 भाषाया रसनाग्रलेखनजूषः शृङ्गारमुद्रासखी
 लीलाजातरते स्सुखेन नियमस्नानाय मेनात्मजे ।
 श्रीकामाक्षि सुधामयीव शिशिरा स्रोतस्विनो तावकौ
 गाढानन्दतरङ्गिता विजयते हासप्रभाचतुरी ॥६५॥
 सन्तापं विरलीकरोतु सततं कामाक्षि मञ्चेतना
 मञ्चन्तौ मधुरस्मितामरधुनौ कल्लोलजालेषु ते ।
 नैरन्तर्यमुपेय मन्मथमरुल्लोलेषु येषु स्फुटं
 प्रेमेन्दुः प्रतिविम्बितोवितनुते कौतूहलं धूर्जटेः ॥ ६६ ॥
 चेतक्षीरघयोधिमन्थनचलद्रागाख्यमन्याचल-
 क्षोभव्यापृतिसम्भवां जननि ते मन्दस्मितश्रीसुधां ।
 स्वादं स्वादमुदीतकौतुकरसं नेत्रत्रयी शंकरी
 श्रीकामाक्षि निरन्तरं परिणमयानन्दवीचीमयी ॥ ६७ ॥
 आलोक्ये तव पञ्चसायकरिपोरुहामकौतूहल
 प्रेङ्गणाकृतघट्टनप्रचलितादानन्ददुग्धाम्बुधेः ।
 काञ्चिद्दीचिसुदञ्चतीं प्रतिनवां सम्बित्प्ररोहात्मिकां
 श्रीकामाक्षि कवीश्वरस्मितमिति व्याकुर्वते सर्वदा ॥६८॥

सूक्ति. शौलयते किमद्रितनये मन्दस्मितात्तेमुह-
 र्माधुर्यागमसम्प्रदायमथवा सूते नु मन्दस्मितम् ।
 इत्यङ्गामपि गाहते मम मनस्मन्देहंमार्गभ्रमीं
 श्रीकामाक्षि न पारमार्थसरणिस्फूर्तीं निधत्ते पदम् ॥ ९९ ॥
 क्रीडालोलललापासरोरुहमुखी सौधाङ्गणेभ्यः कवि-
 श्रेणोवाक्परिपाटिकाश्रुतभरौ सतिग्रहेभ्यः शिवे ।
 निर्वाणाङ्कुरसार्वभौमपदवीसिंहासनेभ्यस्तव
 श्रीकामाक्षिमनोभ्रमन्दहसितज्योतिःकणेभ्यो नमः ॥१००॥

॥ इति मन्दस्मितशतकं समाप्तम् ॥

॥ समाप्ताचेयं शतकावलिः ॥

३०	सर्वदशनसंग्रह	...	१
३१	भामिनीविलास - सटीक	...	२
३२	हितोपदेश - सटीक	...	१
३३	भाषापरिच्छेद मुक्तावलीसहित	...	१
३४	बहुविधाहवाद	...	।
३५	दशकुमारचरित—सटीक	...	१५
३६	परिभाषेन्दुशेखर	...	॥
३७	कविकल्पद्रुम (वीपदेवकृत धातुपाठ)	...	॥
३८	चक्रदत्त (वैद्यक)	...	१५
३९	उणादिसूत्र - सटीक	...	२
४०	मेदिनी कोष	...	१
४१	पञ्चतन्त्रम् [श्रीविष्णु-शर्मा-सङ्कलितम्]	...	२॥
४२	विद्वन्मोदतरङ्गिणी (चम्पूकाव्य)	...	॥
४३	माधवचम्पू	...	।=
४४	तर्कसंग्रह (इ राजी अनुवाद सहित)	...	॥
४५	प्रसन्नराघवनाटक (श्रीजयदेवकविरचित)	...	१
४६	विवेकचूडामणि [श्रीमत्शङ्कराचार्य विरचित]	...	।=
४७	काव्यसंग्रह [सम्पूर्ण]	...	५
४८	लिङ्गानुशासन (सटीक)	...	।
४९	ऋतुसंहार—सटीक	...	।=
५०	विक्रमार्वाची—सटीक	...	१॥
५१	वसन्ततिलकभाग	...	।=
५२	गायत्री [वङ्गाक्षरैः]
५३	सांख्यदर्शन (भाष्यसहित) सांख्यप्रवचनभाष्य	...	२
५४	भोजप्रबन्ध	...	॥
५५	नलीदय—सटीक	...	॥=
५६	ईश केन कठ, प्रश्न, सुख, माण्डूक्य, [सटीकसभाष्य]	...	५
५७	छान्दोग्य (उपनिषद्) [सभाष्य-सटीक]	...	५
५८	तैत्तिरीय ऐतरेय श्वेताश्वतर(उपनिषद्)सभाष्य सटीक	...	२

३८	बृहदारण्यक (उपनिषद्) [भाष्यसहित] ...	१०
३९	सुश्रुत ...	४
४१	शाङ्गधर [वैद्यक] ...	१
४२	वेतालपञ्चविंशति ...	॥०
४३	पातञ्जलदर्शन [सभाष्य-सटीक-सङ्गृहीत] ...	४
४४	आत्मतत्त्वविवेक [वैद्याधिकार] ...	२
४५	मुक्तिकोपनिषत् ...	=
४६	उपमानचिन्तामणि ...	।
४७	नागानन्दनाटक ...	१
४८	पूर्णप्रज्ञदर्शनम् । मध्वस्वामिकृतभाष्य सहितम्	२
४९	चन्द्रशेखर चम्पू काव्यम् सम्पूर्ण ...	३
५०	सामवेदस्य मन्त्रब्राह्मणम् भाष्यसहितम् ...	२
५१	आरण्य संहिता भाष्य सहिता ...	१
५२	विद्वशाल भञ्जिका नाटिका—सटीक ...	१
५३	कारणव्यूह [वैद्वशास्त्रम्] ...	२
५४	त्रुवलयानन्द—सटीक ...	३
५५	प्रियदर्शिका नाटिका—सटीक [श्रीहर्ष विरचिता] ॥	
५६	सारस्वत व्याकरण—सटीक ...	१।
५७	दासवदत्ता—सटीक ...	३
५८	पुष्पवाण विलासकाव्य[कालिदास कृतम्] सटीक ॥	
५९	महिष शतकम्, पदारविन्द शतकम्, स्तुतिशतकम्, मन्दस्मित शतकम् कटाचि शतकम् ...	१
६०	मनुसंहिता - कुल्लुकभट्टकृत टीका सहित...	५
६१	नैषध चरितम् (टीकासहित) मल्लिनाथकृत	१०
६२	चन्द्रालोक (प्राचीन अलङ्कार ग्रन्थ) ...	॥

कलिकातासंस्कृतविद्यामन्दिरे—बि, ए उपाधिधारिणः

श्रीजीवानन्द-विद्यासागर-भट्टाचार्यस्य

सकाशात् लभ्यानि ।

